9. jún 2019
11

Slovo

ČASOPIS
GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI

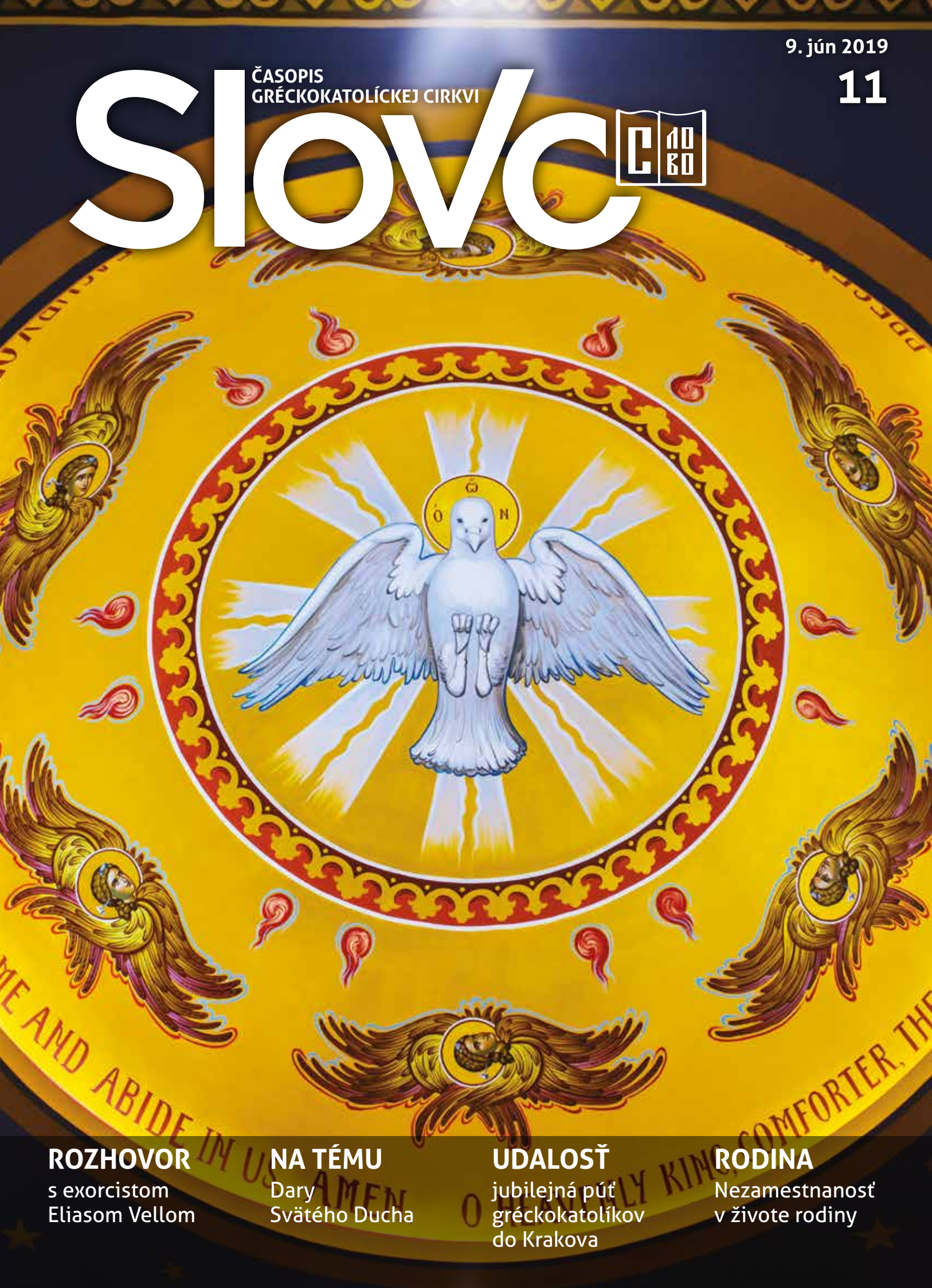

ROZHOVOR
s exorcistom
Eliasom Vellom

NA TÉMU
Dary
Svätého Ducha

UDALOSŤ
jubilejná púť
gréckokatolíkov
do Krakova

RODINA
Nezamestnanosť
v živote rodiny

KONAŤ DOBRO

Juraj GRADOŠ

Dobro. Slovo, ktoré tak príjemne znie. Akosi všetci cítime, že treba dobro konať či napomáhať konanie dobra. A zároveň, povedzme si úprimne, každý z nás je rád, keď sa mu sem-tam ujde kúsok z toho veľkého či malého koláča, kúsok dobra. Cirkev nás volá a povzbudzuje, aby sme konali dobro. Sám Ježiš nám hovorí, že „chudobných máte vždy medzi sebou a keď budete chcieť, môžete im robiť dobre“ (Mk 14, 7). A tak v našej spoločnosti vnímame konanie dobra skoro ako povinnosť, ako súčasť našej viery, našej kultúry, nás samých.

No najviac zla vzniklo práve z konania dobra. Každý skutok, akokoľvek ho nazveme dobrým, má aj svoju tienistú stránku. A tak nami konané dobro so sebou prináša aj zlo. Prečo? Lebo sme ľudia. Lebo každý je iný. Lebo každý vníma dobro inak a niečo iné považuje za dobro. Ba čo viac, lebo to, čo je pre niekoho dobrom, pre iného bude zlom. Stačí sa pozrieť do vlastných rodín. Rodičia sa snažia zabezpečiť deťom všetko. Aby im nič nechýbalo. Aby sa vyrovnali vrstovníkom. Aby ich nešikanovali, nevysmievali sa z ich nemoderných a neznačkových šiat, topánok, mobilov... Chránia svoje deti. Myslíte si, že je to zlé? Asi nie. Veď milujú svoje dieťa. No čo na to povie rodič, ktorý nijako nemôže takto ochrániť svoje dieťa? Doteraz bolo tých „nemoderných“ a „neznačkových“ detí v triede viac. A potom tu ostane iba jeho. Doteraz sa posmech delil na viacero detí. Teraz sa viac detí smeje z jedného. Je ešte väčším outsiderom, viac mimo. A tak skutok konaný s dobrým úmyslom splodil zlo.

To, čo sa deje v triedach, sa deje všade. V celej spoločnosti. Je dobré opraviť cesty, postaviť škôlky a školy, zvýšiť platy? Asi každý povie áno, najmä ak žije na periférii s rozbitou cestou za minimálnu mzdu. Ale kto to má zaplatiť? Ďalšie generácie? Požičiame si od nich? Budeme žiť na ich úkor? Alebo si budeme naivne myslieť, že nám dlh bude odpustený? Nebude. Raz za naše konanie zaplatíme my alebo naši potomkovia. Raz za naše dobro bude vystavený mastný účet. Po dobre príde zlo. Stačí si spomenúť na suchý apríl a chladný upršaný máj. Od 22. mája tohto roka Slovensko žije na ekologický dlh. Pre svoj životný štýl by sme normálne potrebovali viac ako dvojnásobné územie. Niekto to musí zaplatiť. Vyhodené funkčné veci, dobré šaty, zahodené príležitosti... Všetko, čo dnes vnímame ako dobré, prinesie so sebou zlo.

Čo to znamená? Netreba konať dobro? Vonkoncom to nie je tak. Dobro treba konať. Ale nie pre seba. Nie pre svoje pohodlie. Treba konať dobro s rozmyslom, s úvahou, poznať čo najviac okolností, aby sme pri konaní dobra viac neublížili, ako pomohli. Viac nezničili, ako vybudovali. Treba otvoriť oči, uši i srdce. Prv sa porozprávať s bezdomovcom i pol hodinu a potom, keď viem, že mu moja almužna pomôže, konať. Namiesto značkových šiat vysvetliť situáciu alebo pomôcť nielen svojmu dieťaťu, ale i tomu, ktorému nik nemôže pomôcť. Rozšíriť pole svojej lásky.

To neznamená, že takto nami konané dobro neprináša so sebou zlo. Prináša. No menej. Tak menej, ako sme len schopní vďaka poznaniu dovoliť. Lebo nik z nás nie je schopný konať čisté dobro. Lebo sme náchylní na hriech, na zlo. Iba jeden to dokáže. Ten, ktorý je dobrý (porov. Mt 19, 17), ten, ktorý je sám Dobrom.

Slovo oficiálny časopis Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku
www.casopisslovo.sk; ročník 51; periodicita vydávania: dvojtýždenník.
Adresa redakcie: SLOVO, Hlavná 3, 080 01 Prešov, tel.: 051/756 26 42, 0911 711 263.
Číslo účtu: SK45 0200 0000 0032 1020 6959;
SWIFT KÓD: SUBASKBX, KS: 0558, VS: vaše PSČ.
Vydavatelia: Gréckokatolícka cirkev na Slovensku
Hlavná 1, 081 35 Prešov, IČO 51311917.
Petra, n. o., Hlavná 1, 080 01 Prešov, IČO 37886622.
Cirkevné schválenie: Gréckokatolícke biskupstvo v Prešove, č.j. 3317/99.
Šéfredaktor: PhDr. ThLic. Juraj Gradoš, PhD. (sefredaktor@casopisslovo.sk)
Výkonný redaktor: Mgr. Drahomíra Kolesárová (redakcia@casopisslovo.sk)
Redaktori: ThLic. Jaroslav Girovský (spravodajstvo@casopisslovo.sk)
PaedDr. Helena Krenická (inzercia@casopisslovo.sk)
Miroslav Baran (distribucia@casopisslovo.sk)
Jazyková úprava: PhDr. Adriana Matoľáková, PhD. (adriana.matolakova@gmail.com)
Cenzori: ThDr. Miroslav Dancák, PhD., ThDr. Milan Kuzmiak, PhD.
Redakčná rada: vl. Dr. h. c. ThDr. Ján Babjak SJ, PhD., vl. Milan Chautur CSsR, vl. Peter Rusnák, vl. ThLic. Marián Andrej Pacák CSsR, Mgr. Petra Jakubová, Mgr. Ján Hreško, Mgr. Daniel Dzurovčin, Richard Fučko, Mgr. Stanislav Gábor, PhDr. ThLic. Juraj Gradoš, PhD., doc. ThDr. Michal Hospodár, PhD., PhDr. Valéria Juríčková, PhD., prof. ThDr. PaedDr. Ing. Gabriel Paľa, PhD.

Občianska inzercia: znak (vrátane medzier): 2 centy a fotografia alebo rámček 2 eurá. Meno zvýrazňujeme zadarmo. Blahoželanie kňazovi k okrúhlemu jubileu (od 40 rokov života a od 20 rokov kňazstva) do 200 znakov je za dobrovoľný príspevok.
Firemná inzercia: znak (vrátane medzier): 3 centy a fotografia alebo rámček 3 eurá
Všetky informácie sú na casopisslovo.sk/redakcia/.
Za obsah inzerátov neručíme. Redakcia si vyhradzuje právo na úpravu príspevkov. Zásady ochrany osobných údajov sú uvedené každoročne v prvom čísle na strane 25. Celý text je dostupný na webovej stranke http://casopisslovo.sk/vyhlasenie/. Pri zasielaní príspevkov použite jeden z týchto špecifických symbolov: 700 (zasielanie časopisu), 1700 (zverejnenie príspevku), 555 (inzercia), 777 (priatelia časopisu Slovo) a 999 (eSlovo). Ak je váš príspevok anonymný, neuvádzajte žiadny špecifický symbol.
Tlač: VMV, Prešov
Distribúcia: Mediaprint-Kapa Pressegrosso, a. s., Bratislava
ISSN 1335-7492. EV 182/08
Uzávierka pre číslo 13 – 14/2019: 12.06.2019

Titulná strana: Ikonografická freska v Chráme sv. Antona Antiochijskej cirkvi v kanadskom Halifaxe (saintantonios.ca)

LÁSKA NA KRÍŽI

Marek BARAN

Pred modlitbou *Anjel Pána* Svätý Otec vo svojom tradičnom príhovore priblížil novosť prikázania lásky.

„Dnešné evanjelium nás privádza do večeradla, aby sme si vypočuli niektoré zo slov, ktorými sa Ježiš obrátil na učeníkov v rozlúčkovej reči pred svojím utrpením. Po tom, ako umyl nohy Dvanástim, povedal im: ‚Nové prikázanie vám dávam, aby ste sa milovali navzájom. Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás' (Jn 13, 34). V akom zmysle Ježiš nazýva toto prikázanie novým? Staré prikázanie lásky sa stalo novým, pretože bolo doplnené o tento prídavok: ‚ako som ja miloval vás'. Milujte sa, ako som ja miloval vás. Novosť plne spočíva v láske Ježiša Krista, v tej láske, s ktorou dal za nás život. Ide o lásku Boha, univerzálnu, bez podmienok a limitov, ktorá nachádza vrchol na kríži. V tej chvíli maximálneho zníženia sa, v tej chvíli odovzdanosti Otcovi Boží Syn ukázal a daroval svetu plnosť lásky. Znovu premýšľajúc o Kristovom utrpení a jeho agónii učeníci pochopili význam tých jeho slov: ‚Aby ste sa aj vy vzájomne milovali, ako som ja miloval vás.' Ježiš nás miloval ako prvý, miloval nás aj napriek našim krehkostiam, našim obmedzeniam a našim ľudským slabostiam. Vďaka nemu sme sa stali hodnými jeho lásky, ktorá nepozná hraníc a nikdy sa neskončí. Dáva nám nové prikázanie a žiada nás, aby sme sa medzi sebou milovali nielen našou láskou, ale tou jeho, ktorú Svätý Duch vlieva do našich srdc, ak ho vzývame s vierou. Týmto spôsobom – a jedine takto – sa môžeme vzájomne milovať nielen tak, ako milujeme seba samých, ale tak, ako nás miloval on, čiže nekonečne viac. Veď Boh nás miluje oveľa viac, než my milujeme seba samých.

A tak môžeme všade šíriť semienko lásky, ktorá obnovuje vzťahy medzi osobami a otvára horizonty nádeje. Ježiš vždy otvára horizonty nádeje, jeho láska otvára horizonty nádeje. Táto láska nám pomáha stávať sa novými ľuďmi, bratmi a sestrami v Pánovi a robí z nás nový Boží ľud, čiže Cirkev, v ktorej sme všetci povolaní milovať Krista a v ňom sa milovať navzájom. Láska, ktorá sa ukázala v Kristovom kríži a ktorou nás on sám povoláva žiť, je jediná sila, ktorá premieňa naše srdce z kameňa na srdce z mäsa. Jediná sila schopná premeniť naše srdce je Ježišova láska, ak aj my milujeme touto láskou. A táto láska nás robí schopnými milovať nepriateľov a odpúšťať tým, ktorí nás urazili. Dám vám jednu otázku, každý nech odpovie vo svojom srdci: Som schopný milovať svojich nepriateľov? Všetci máme ľudí, neviem, či sú to nepriatelia, ale takých, čo sa s nami nezhodnú, čo stoja na druhej strane. Alebo niekto má takých ľudí, čo mu ublížili... Som schopný milovať týchto ľudí? Toho muža, ženu, ktorí mi ublížili, ktorí ma urazili? Som schopný to odpustiť? Každý si odpovedzme vo svojom srdci. Ježišova láska nám dáva vidieť druhého ako súčasného alebo budúceho člena spoločenstva Ježišových priateľov. Povzbudzuje nás k dialógu a pomáha nám vzájomne sa počúvať a spoznávať. Láska nás otvára smerom k druhému a stáva sa základom ľudských vzťahov. Robí nás schopnými prekonávať bariéry vlastných slabostí a predsudkov." (príhovor z 19. mája 2019)

Audiencia gréckokatolíkov u Svätého Otca 6. októbra 2018. Zdroj: Byzantinos

„Láska, ktorá sa ukázala v Kristovom kríži a ktorou nás on sám povoláva žiť, je jediná sila, ktorá premieňa naše srdce z kameňa na srdce z mäsa."

(Svätý Otec František)

SVÄTÝ DUCH, ZNÁMY NEZNÁMY

Marko DURLÁK

V rozhovore so ženou Samaritánkou Ježiš okrem iného povedal: „Boh je duch." (Jn 4, 24) Keď máme hovoriť o tretej božskej osobe – Svätom Duchu, možno povedať aj opačne: Duch je Boh. A Boh je neviditeľný. „Boha nikto nikdy nevidel," píše Ján v úvode svojho evanjelia (1, 18). Svätého Ducha preto nemožno vidieť, dotknúť sa ho, uchopiť ho. Lenže on sa dotýka nás.

Tak ako zostúpil na Ježiša pri krste v Jordáne, zostúpil aj na nás vo chvíli, keď sme boli pokrstení a pomazaní svätým myrom. Keď prorok Izaiáš prorokoval o budúcom Mesiášovi, povedal, že na ňom spočinie Pánov Duch, Duch múdrosti a rozumnosti, Duch rady a sily, Duch poznania a bázne pred Pánom (porov. Iz 11, 2). K týmto šiestim spomenutým darom grécky preklad Starého zákona – Septuaginta, ako aj latinská Vulgata dodávajú ešte ďalší dar – nábožnosti. Tak sa dospelo k výpočtu tzv. siedmich darov Svätého Ducha, ktoré sa ako klasický príklad uvádzajú v každom katechizme. Hoci je Boh, a teda aj Svätý Duch neviditeľný, o jeho prítomnosti v nás vieme na základe viery, ktorou veríme, že sme ho prijali vo sviatosti krstu, a o jeho pôsobení v nás vieme na základe istých znakov a účinkov, ktorými sa v nás prejavuje. Mohli by sme ich rozdeliť na tri skupiny: dary, ovocie a charizmy. Postupne si priblížime každé z nich. Začnime najprv darmi.

DAR MÚDROSTI

Vo všeobecnosti sa považuje za najdokonalejší spomedzi siedmich darov, lebo v ňom sa združujú aj ostatné dary podobne ako cnosť lásky zahŕňa všetky ostatné cnosti. Svätý Bernard tento dar nazýva voňavé poznanie Boha. Dar múdrosti nesie v sebe svetlo, ktoré osvecuje náš intelekt a umožňuje nám vyslovovať sa správne o Bohu i o stvorených veciach, ktoré od Boha pochádzajú a k nemu smerujú. Dar múdrosti je ako lúč slnka, ktorý osvecuje a teší oči našej duše; je ako lúč tepla, čo zohrieva srdce, zapaľuje ho láskou a napĺňa radosťou. Tento dar sa odlišuje od daru poznania, ktorý nám síce umožňuje poznávať božské pravdy, avšak nie na takej výške, aby sme ich dokázali milovať a vychutnávať. Len vďaka daru múdrosti môžeme aj prakticky nadobudnúť skúsenosť žalmistu, ktorý volá: „*Vkusíte i vídite, jáko bláh Hospoď* – Ochutnajte a viďte, aký dobrý je Pán!" (Ž 33, 9) Bol to dar múdrosti, ktorý umožnil apoštolovi Pavlovi poznať Boží plán spásy s nami, takže plný úžasu a radosti volal: „Nech je zvelebený Boh a Otec nášho Pána, Ježiša Krista, ktorý nás v Kristovi požehnal všetkým nebeským duchovným požehnaním." (Ef 1, 3) Vďaka daru múdrosti apoštol Ján všetku teológiu zredukoval do jednoduchého vyjadrenia: „Boh je láska." (1 Jn 4, 8) Túžba po tomto božskom dare Ducha sa obdivuhodne prejavila v živote ešte malého Konštantína-Cyrila, ktorý ako sedemročný videl vo sne, ako nejaký vojvoda zhromaždil všetky panny mesta, a prikázal mu, aby si jednu z nich vybral. On si vybral tú, ktorá sa volala Sofia – Múdrosť. O tejto múdrosti pekne hovorí tropár na deň Odchodu do večnosti sv. Cyrila (14. februára): „Ju si si vybral a priviedol do domu. Ňou si ozdobil sťa drahokamami svoju dušu i telo." Vznešenosť a krásu Boha sa viackrát v histórii pokúšali aspoň slabým náznakom zhmotniť a vyjadriť aj umelci a architekti predovšetkým pri stavbe chrámov, ktoré mali niesť titul Hagia Sofia, Chrám Božej Múdrosti. Boli stavané tak, aby človek po vstupe do chrámu cítil, že stojí naozaj pred Pánom, a aby mohol aj doslova hmatateľne vychutnávať a precítiť, že sa zúčastňuje na čomsi božskom. V tomto zmysle referovali poslovia po návrate z Carihradu kyjevskému kniežaťu Vladimírovi o svojich pocitoch počas bohoslužby v Chráme Božej Múdrosti: „Nevedeli sme, či sme už v nebi, alebo ešte na zemi." Ruský teológ Bulgakov píše, že kto raz videl Chrám Božej Múdrosti v Carihrade, zostane navždy pod vplyvom toho, čo sa tu zjavuje, zostane navždy obohatený novým chápaním vesmíru, novým vnímaním sveta v Bohu.

MODLITBA *KRÁĽU NEBESKÝ*

Kráľu nebeský, Utešiteľu, Duchu pravdy, ktorý si všade a všetko napĺňaš, poklad dobra a darca života, príď a prebývaj v nás, očisti nás od každej poškvrny a spas, Dobrotivý, naše duše.

Táto modlitba, alebo skôr hymnus na oslavu Svätého Ducha, vznikla v 8. až 9. storočí. Bola to doba rozmachu hymnografickej tvorby v konštantínopolskej cirkvi. Spočiatku nebola súčasťou zvyčajného začiatku, ale tretej hodinky a polnočnice. V súčasnosti sa v našej cirkvi modlí aj vo sviatok Päťdesiatnice pred svätou liturgiou.

Povedali sme, že dar múdrosti sa líši od daru poznania. Z toho vyplýva, že dar múdrosti nie je výsostnou výsadou intelektuálov. Týmto darom môžu oplývať aj jednoduchí, neučení ľudia, spôsobom im vlastným. Potvrdzuje to aj sám Ježiš, keď sa obracia v modlitbe k svojmu Otcovi slovami: „Zvelebujem ťa, Otče, Pán neba i zeme, že si tieto veci skryl pred múdrymi a rozumnými a zjavil si ich maličkým. Áno, Otče, tebe sa tak páčilo." (Mt 11, 25) Darom múdrosti sa vyznačovala aj oná chudobná pastierka vo Francúzsku, ktorá nikdy nedokázala dokončiť modlitbu Otčenáš, „lebo – vravievala – je to už päť

rokov, čo vždy, keď vyslovím slovo Otče a uvažujem o tom, že ten, ktorý prebýva tam hore, je môj otec, začnem plakať, a takto prežívam celý deň pri pasení kráv.“ Kto vďaka daru múdrosti „ochutnal“ sladkosť Božích tajomstiev a zamiloval si ich, toho viera sa len tak ľahko nenaruší. Také sú efekty tohto daru. Veď kto okúsil silu a sladkosť Eucharistie, mohol by tak ľahko pochybovať o prítomnosti Krista v spôsoboch chleba a vína? Keďže dar múdrosti je jeden z najvzácnejších darov, treba oň vrúcne a neúnavne prosiť tak, ako to robil kedysi kráľ Šalamún: „Pošli ju zo svätých nebies, zošli ju z tvojho trónu slávy, aby ma sprevádzala a pomáhala mi pri práci, aby som sa naučil, čo sa ti páči.“ (Múd 9, 10) Keďže tento dar nám umožňuje okusovať a vychutnávať Božie veci, treba nám pamätať na to, že každá vec, ktorá nás neprivádza k láske k Bohu, je prázdna. Všetko, čo nevedie k Bohu a nenasmerúva k nemu, je len pominuteľná márnosť.

DAR POZNANIA

Už pri dare múdrosti sme povedali, že sa líši od daru poznania. Kým dar múdrosti nám umožňuje božské veci doslova okúsiť a milovať, dar poznania nám umožňuje tieto veci poznať intelektom, hoci to ešte nemusí samo osebe znamenať, že si ich aj zamilujeme. Rozdiel je v tom, že dar poznania je akoby pohľad rozumom, kým dar múdrosti je skôr skúsenosť srdca. To prvé je svetlo, to druhé je láska. Dar múdrosti je preto dokonalejší, lebo srdce ide ďalej než myseľ, dokáže preniknúť do väčšej hĺbky. Chápe a posudzuje veci, ktoré ľudská myseľ nedokáže uchopiť. Tým sa však vôbec nechce povedať, že dar poznania treba podceniť. Vďaka daru poznania má človek schopnosť prenikať do hĺbky právd o veciach stvorených i zjavených. Hoci nechápe tajomstvá, ktoré nedokáže uchopiť, napriek istej temnote vníma, že sú to veci hodnoverné a že je medzi nimi vzájomná harmónia. Je to dar, ktorým nám Svätý Duch dáva istú schopnosť vniknúť do zjavených právd, aj keď ich tajomstvo nám ostáva i naďalej zahalené. Vďaka tomuto daru boli emauzskí učeníci schopní porozumieť slovám Písma, ktoré im vzkriesený Kristus cestou vysvetľoval a ktoré im boli dovtedy akoby zastreté. Poznali ich, a predsa im nerozumeli. Vďaka tomuto daru žena Samaritánka dospela k presvedčeniu, že muž, čo sa s ňou rozpráva pri studni, je niekto väčší, a hoci ho spočiatku nazýva prorokom („Pane, vidím, že si prorok“), keď sa neskôr rozbehne zavolať aj ostatných obyvateľov Sicharu, vraví im už o Mesiášovi: „Poďte sa pozrieť na človeka... nebude to Mesiáš?“ (Jn 4, 29) Kým dar múdrosti nám umožňuje okúsiť, aký Boh je (aký dobrý je Pán), dar poznania nám pomáha vidieť, aký Boh nie je. Práve tento spôsob vyjadrovania sa o Bohu je typický pre byzantskú teológiu, ktorá sa nazýva apofatická – používa záporné výrazy pri opise Božích vlastností, ako to vidíme napr. v eucharistickej modlitbe na Liturgii sv. Bazila: „Nemáš počiatok, si neviditeľný, neobsiahnuteľný, neopísateľný a nemeniteľný.“ Táto cesta poznávania Boha sa zvykne nazývať aj pojmom mystika tmy. Je to obraz prevzatý z Písma. Keď Mojžiš vystupoval na horu Sinaj, aby sa stretol s Bohom, zahalil ho mrak a práve v tomto mraku počul Boží hlas. Mojžiš je tu prototypom každého človeka, ktorý sa chce priblížiť k Bohu, ako píše sv. Gregor Nysský: „Pravé poznanie a videnie toho, ktorého hľadáme, získavame totiž vtedy, keď nevidíme, lebo ten, ktorého hľadáme, presahuje každé poznanie a zo všetkých strán je obklopený svojou nepochopiteľnosťou ako nejakou temnotou. Preto aj mystik Ján (evanjelista), ktorý prenikol do tejto jasnej temnoty, hovorí: „Boha nikto nikdy nevidel.“ Týmto záporným výrokom výstižne vyjadril, že poznanie Božej podstaty je nedosiahnuteľné nielen pre ľudí, ale aj pre všetky ostatné rozumové bytosti.“

Dar poznania je užitočný všetkým veriacim, no osobitne kňazom a teológom, keďže im patrí zjavené pravdy vysvetľovať Božiemu ľudu. Aby kresťan dostal tento dar, potrebuje mať živú a úprimnú vieru, ktorou chce zjavené pravdy uchopiť. Tak prosí aj žalmista slovami: „Daj mi chápavosť a osvojím si tvoju náuku.“ (Ž 118, 73) Cestou k poznaniu nadprirodzených právd je viera, čo vyjadril už sv. Augustín slovami: „*Credo ut intelligam* – Verím, aby som poznal.“ Poznať tu znamená vnímať zmysel Božích právd, hoci ich podstata nám ostáva i naďalej zahalená a skrytá. Ten istý Augustín to vyjadruje slovami: „Niektoré veci týkajúce sa Boha môžeme poznať. Je to, ako keď pri pohľade na slnko vnímame tri veci: že jestvuje, že žiari a že dáva svetlo. Tak aj pri tajomnom Bohu, ktorého chceš poznať, sú tri veci: že jestvuje, že je poznávateľný a že on dáva poznať aj všetky ďalšie veci.“ A že k daru poznania nestačí len viera sama, ale že je treba aj oslobodiť sa od všetkej naviazanosti sa na pozemské veci, Augustín pokračuje ďalej: „Až dospeješ do stavu, že nič pozemské ťa už nebude priťahovať, ver mi, v tej istej chvíli uvidíš to, čo túžiš vidieť viac, než všetko iné. Boh dobre vie, kedy sa má dať poznať. On sa správa ako lekár, ktorý vie dobre rozpoznať tých, čo sú zdraví, no ešte lepšie tých, ktorých on sám lieči. Ver pevne v Boha a, nakoľko dokážeš, celkom mu dôveruj. Nebuď vlastníkom seba samého, nepatri jedine sebe, ale daj sa celkom do služby Pánovi, tak veľmi láskavému a vynikajúcemu vládcovi. On neprestane priťahovať ťa k sebe, ani nedovolí, aby ťa postretlo niečo, čo by ti neosožilo. Potom ti bude dobre, potom budeš konať to, čo ti rozkáže ten, ktorý sa ti už zjavil.“

MIKULÁŠ BEŽOVSKÝ (1919 – 1986)

archív vladyku Jána Babjaka SJ

OSOBNOSTI ■ Mikuláš Bežovský sa narodil 1. júna 1919 v Jovre (okr. Užhorod) na Podkarpatskej Rusi v roľníckej rodine. Otec mu zomrel, keď mal iba dva roky, a tak ho vychovávala babička. Po absolvovaní školy v rodisku nastúpil do užhorodského gymnázia. Kňazskú vysviacku prijal v užhorodskej katedrále 12. júla 1944 z rúk biskupa Teodora Romžu ako ženatý kňaz. Následne pôsobil dva roky v Bukovciach na Podkarpatskej Rusi. No musel odtiaľ odísť pre konflikt banderovcov a NKVD. A tak v roku 1946 prišiel do Tibavy, kde pôsobil bez mzdy. V dedine ešte nebola zriadená farnosť. Otec zakúpil pozemok a stavebný materiál na farskú budovu. No prišiel rok 1950.

Zavreli ho do Ilavy. Neskôr pôsobil v kameňolome a v bani. Po roku 1968 nastúpil na sedem rokov do Lekároviec, neskôr do Trnavy pri Laborci. Všade sa staral o dobro veriacich, opravoval farské budovy a chrámy. Uprostred práce ho 3. januára 1986 zastihla smrť. Pohrebné obrady vykonal 7. januára 1986 v Trnave pri Laborci ordinár Ján Hirka za účasti 63 kňazov. (Juraj Gradoš)

BIOBANKY A PENIAZE

Jozef GLASA

Biobankovanie je výbornou, veľmi potrebnou metódou biomedicínskeho výskumu. Ako je to ale s financiami, ktoré sa okolo týchto biobánk točia? Nejde tu o niečo nemorálne?

Vybudovanie a prevádzkovanie biobanky stojí nemalé finančné náklady. Špeciálne stavebné úpravy, nákladné technické zariadenia na uchovávanie a spracovanie biologických vzoriek, oddelený počítačový systém na spracovanie a uchovávanie údajov o osobách, od ktorých vzorky pochádzajú, spoľahlivý, kvalifikovaný personál na zabezpečenie všetkých potrebných činností. Ide o nemalé vstupné investície, aj o ďalšie nevyhnutné zdroje. Veľa peňazí. Ako sa ale dosiahne ich návratnosť? Nepôjde o nekalé kupčenie s ľudskými bunkami alebo tkanivami? Z čoho biobanka vygeneruje svoje zdroje?

Najskôr je potrebné pripomenúť dôležitú zásadu: ľudské tkanivá, orgány alebo bunky nesmú byť sami osebe, zdrojom finančného zisku. To znamená, že ich nemožno predávať a kupovať, vlastniť. Ide o jeden zo základných princípov bioetiky: zákaz komercializácie ľudského tela a jeho častí. Vychádza z presvedčenia, že ľudské telo a jeho súčasti nie sú obyčajnou vecou. Možno ich získať od konkrétneho človeka vždy iba ako dar. Či už to daný človek priamo vyjadrí, alebo, pokiaľ to nemôže urobiť, napríklad, ak už zomrel, možno dôvodne predpokladať, že by s takýmto darovaním súhlasil. Ide o rešpektovanie dôstojnosti každého človeka. Nemožno mu bez jeho súhlasu odňať nič, čo tvorí súčasť jeho tela.

Tento princíp sa uplatňuje aj pri získaní ľudských orgánov a tkanív na transplantáciu. Preto nemožno kúpiť alebo predať obličku, pečeň či srdce človeka. Ani nemožno kúpiť krv, kostnú dreň, transplantát kože. Alebo kostné tkanivo, potrebné na liečbu niektorých zlomenín. A predsa, tkanivové zariadenia (nie sú to biobanky), zhromažďujú, spracúvajú a poskytujú lekárom na transplantáciu ľudské tkanivá a bunky. Dokonca aj vzorky pupočníkovej krvi alebo kostnej drene. Transfúzne stanice zas ľudskú krv alebo jej súčasti. Áno, všetky sú darované. Zo strany darcu krvi, buniek, tkanív či orgánov ide o vysoko morálny čin. Daruje súčasť svojho tela na záchranu života alebo zdravia druhého človeka. Zo strany lekárov a celej spoločnosti sa však musí zaručiť, že tento jeho dar nebude zneužitý. Na to slúžia prísne zákony a kontrolované postupy práce, ktoré majú každému potenciálnemu zneužitiu zabrániť. Ako je to ale s financiami? Nie je tu nejaký rozpor?

Kľúč je v tom, za čo sa vlastne tkanivovému zariadeniu, transfúznej stanici či biobanke platí. Nekupujú sa ľudské tkanivá alebo bunky. Ani ľudská krv či orgány. Uhrádzajú sa však náklady, ktoré sú nevyhnutné na zabezpečenie ich odberu, spracovania a povinných vyšetrení. Na ich uskladnenie a legálne poskytnutie. Tieto odborne aj finančne náročné služby možno poskytovať s primeraným ziskom. Ten sa dá použiť na činnosť zariadenia, obnovu materiálno-technického vybavenia, na edukáciu personálu. Ak teda napríklad štát, prostredníctvom príslušného ministerstva, alebo univerzitná nemocnica či špecializovaný výskumný ústav vybudujú biobanku, môže si, ak je úspešná, na svoju ďalšiu existenciu a činnosť aspoň čiastočne alebo aj úplne zarobiť.

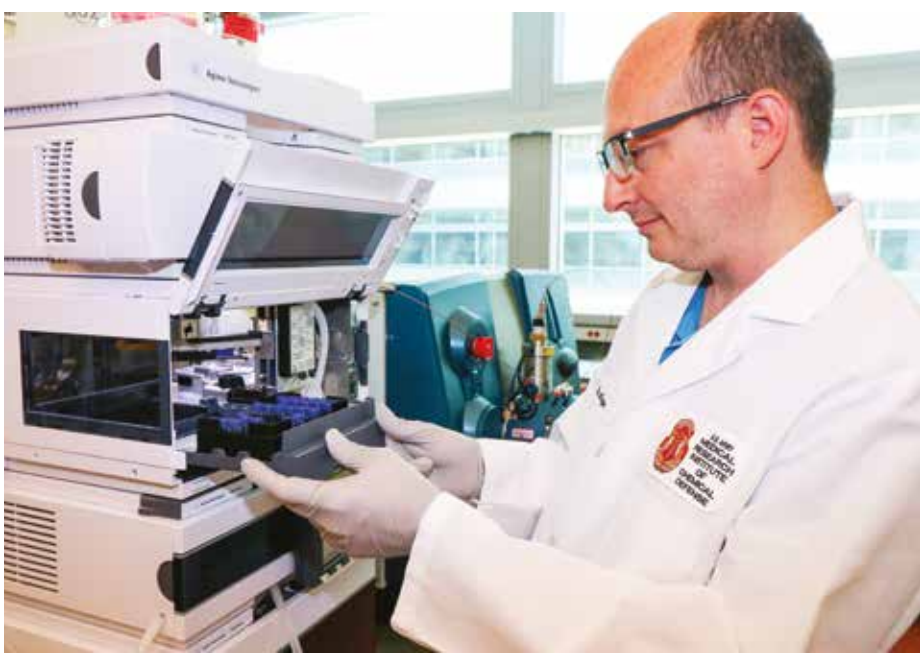

www.army.mil

Biobankovanie má však aj inú, až nevyčísliteľnú hodnotu. Uchováva totiž v biologických materiáloch a s nimi spojených údajoch až nepredstaviteľné množstvo neoceniteľných informácií. Nielen o ľuďoch, z ktorých pochádzajú, ale napríklad aj o vlastnostiach životného prostredia, v ktorom žili. S možnosťou zmysluplných porovnaní idúcich do minulosti, súčasnosti aj budúcnosti. Aj z týchto dôvodov je správne, že v rozvinutých krajinách sa budovanie a udržiavanie biobánk zabezpečuje prednostne z verejných zdrojov.

S BOŽÍM DUCHOM

Miroslav BARAN

Ohlasuje evanjelium po celom svete, sprevádza ľudí modlitbami za vnútorné uzdravenie a oslobodenie. Takto ich privádza k životu v hojnosti, ktorý ponúka Kristus. Exorcista páter Elias Vella hovorí o skúsenosti so Svätým Duchom a ukazuje, ako sa ním nechať viesť.

Blíži sa čas Turíc, keď sa z apoštolov stali odvážni ohlasovatelia. Kedy ste začali vnímať moc Božieho Ducha vo svojom živote a ako to zmenilo váš život?

Myslím si, že to bola práve charizmatická obnova, ktorá mi pomohla otvoriť sa Svätému Duchu. Netvrdím, že niekto musí byť v charizmatickej obnove, aby zakúsil Svätého Ducha. Je mnoho hnutí a ciest, ktoré vedú k Ježišovi a sú autentické. Ale mne pomohla charizmatická obnova. A myslím si, že to bol ten moment, keď som si uvedomil, že namiesto toho, aby som sa snažil o obrátenie ostatných, musím sa snažiť o obrátenie seba samého. Pretože toto je nebezpečenstvo pre kňazov. Kňaz, ktorý prešiel rokmi formácie a je vysvätený, si myslí, že on už to zvládol. A už ďalej nekráča. No je nezmysel pomáhať druhým kráčať, keď vy nekráčate, lebo okamžite si uvedomíte, že tí, ktorým pomáhate, už sú dávno pred vami. Takže bola to tá chvíľa, keď som si uvedomil, že potrebujem obrátenie. Svätý Duch začal pracovať vo mne a ja cez neho.

Ako vnímate pomoc Svätého Ducha v bežných situáciách?

Svätý Duch ma vedie vo všetkom. Pred touto skúsenosťou som si detailne pripravoval, čo mám robiť, povedať. Teraz často nechávam veci plynúť. Je to otázka odovzdania sa. V mnohých situáciách si poviem: „Svätý Duch, nech sa stane tvoja vôľa." Nie vždy je to jednoduché, ale pokúšam sa o to.

Čo vám pomáha pri neustálom napojení na Svätého Ducha?

Najdôležitejšou vecou je každý deň si vymedziť čas na Boha. Nedokážeš niekoho spoznať, ak si nevymedzíš čas, aby si mohol byť s ním. Je to jedna z hlavných vecí, ktorá pomáha. Nemusí to byť dlhý čas, ale nájsť si čas byť sám s Bohom každý deň.

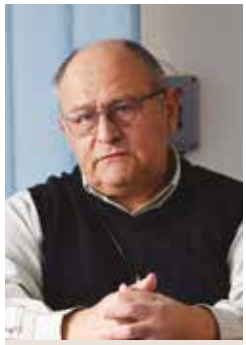

Štefan Kerul'-Kmec ml.

Elias Vella je rímskokatolícky kňaz a exorcista. Narodil sa 28. februára 1941 na Malte. Od roku 1993 pôsobí v diecéze ako hlavný exorcista a prezident diecéznej komisie pre okultizmus a satanizmus. Je žiadaným kazateľom na duchovných cvičeniach, seminároch a konferenciách po celom svete. Takisto je autorom množstva kníh, ktoré boli vydané v maltčine, angličtine, taliančine, portugalčine, češtine i v slovenčine.

So Svätým Duchom sú úzko spojené charizmy a dary. Aký je ich význam v živote bežného kresťana?

Pán dáva charizmy a dary každému človeku. Alebo lepšie povedané, každému kresťanovi. Pri krste nám dáva sedem darov, ktoré nazývame sedem darov Svätého Ducha. Nachádzame ich u proroka Izaiáša (11, 2): dar rady, múdrosti, poznania, sily, rozumu a bázne Božej. Tieto dary sú dané každému kresťanovi pri krste, pretože sú silou, vďaka ktorej môže človek kráčať na ceste viery. A potom dáva aj charizmy, ktoré sú u každého človeka iné. Svätý Pavol hovorí, že tieto charizmy sú dané na to, aby sa budovalo spoločenstvo. Nie sú na osobné použitie, ale aby človek skrze ne slúžil druhým. Sú dané všetkým, no nie sú rovnaké. V Prvom liste Korinťanom (12) máme niektoré príklady chariziem. Ide o nadprirodzené charizmy: konanie zázrakov, uzdravovanie, proroctvo, oslobodenie, modlitba v jazykoch, vykladanie jazykov. Toto sú nadprirodzené charizmy. Niektoré sú špeciálnejšie ako iné, nadprirodzené. A je tu aj nekonečné množstvo bežných chariziem, napr. charizma rodiny, byť matkou alebo otcom, charizma humoru, evanjelizácie atď. Tie sú dané každému, aby sa budovalo spoločenstvo.

Slúžite aj ako exorcista. Ako sa prejavujú charizmy v tejto službe? Ktoré charizmy sú nevyhnutné?

Pozrite sa, exorcizmus môže byť služba alebo charizma. Služba znamená, že je poverenie od biskupa, aby túto službu človek používal pre iných. Ale okrem tohto niektorí môžu mať aj charizmu

podobne, ako niekto môže mať napr. charizmu uzdravenia. Ale ak má niekto charizmu exorcizmu a nie je to cez poverenie biskupa, musí byť veľmi opatrný v tom, ako ju používa. Nikdy ju nesmie používať v neposlušnosti voči biskupovi, pretože to je jeden z trikov diabla. Keď diabol zistí, že si neposlušný, strácaš nad ním všetku moc, pretože on je neposlušným anjelom. Takže človek to vždy musí vykonávať vo svetle Cirkvi. Napokon, je to vždy biskup, kto potvrdí túto charizmu, pretože biskup je hlavný exorcista, a ostatní exorcisti sú len vetvou právomoci, ktorú má biskup.

Exorcista slúži ľuďom. Ako je spoločenstvo Cirkvi nápomocné vám v službe exorcistu?

Nie vždy spoločenstvo pomáha, ale musí pomáhať. Často pomáhajú modlitbou príhovoru a môžu pomôcť pri vytvorení prostredia, ktoré je pre zlého ducha veľmi nepohodlné. Pretože ak je prostredie pre zlého ducha príjemné, komfortné, je oveľa ťažšie ho vyhnať. Dám vám príklad: predstavte si, že za mnou príde mladý muž, ktorý potrebuje exorcizmus. Ale žije v rodine, kde sa rúha, kde je pornografia, alkohol. Takže chudák chlapec sa vracia do prostredia, kde sa diabol cíti veľmi pohodlne, a tak je veľmi ťažké spôsobiť, aby odišiel navždy. Je tam veľa kútov, kde sa môže schovať. Takže spoločenstvo môže pomôcť alebo, nanešťastie, niekedy spoločenstvo môže byť prekážkou, ak sa to spoločenstvo nesnaží žiť Ježišovo slovo.

Koná niekedy aj diabol zázraky? Ako rozlíšiť pôsobenie Božieho a zlého ducha?

Z teologického hľadiska diabol nemôže urobiť zázrak, ale môže robiť divy a znamenia. Zázrak je niečo, čo ide proti prírode. Div a znamenie je niečo, čo presahuje prírodu. Potrebovali by sme určitý čas, aby som vysvetlil tento detail, ale rád by som to spomenul, aby to bolo teologicky správne. Nie je vždy jednoduché rozlíšiť, čo prichádza od diabla a čo nie. Ak je niečo zlé samo osebe, je jasné, že to pochádza od zlého ducha. Ak niečo pochádza z neposlušnosti, napr. vidím uzdravovateľa, ktorý koná divy a znamenia, ale je neposlušný svojmu biskupovi, to, čo koná, neprichádza od Boha, pretože je v neposlušnosti. Taktiež je veľmi ťažké okamžite rozlíšiť, čo je psychiatrická vec a čo duchovná. Napríklad je veľmi jemný rozdiel medzi psychiatrickou halucináciou a víziou. Človek musí veľmi dobre vedieť, kde stojí, aby urobil správne záverečné rozlíšenie. Aj preto Cirkev veľmi opatrne akceptuje stigmy alebo zjavenia, pretože aj diabol sa môže zjaviť ako Panna Mária, ako sa to dialo napríklad po zjavení v Lurdoch. Aby diabol urobil zmätok, začal sa zjavovať iným deťom, ale v skutočnosti to bol diabol, a nie Panna Mária. Preto Cirkvi trvá tak dlho, kým dá konečné stanovisko, či niečo pochádza od Boha, alebo nie.

Štefan Keruľ-Kmec ml.

Máte duchovných synov, mladých exorcistov?

Na Malte sme štyria exorcisti a stretávame sa každý mesiac. Vybrali sme si ďalších štyroch, ktorých voláme pomocní exorcisti a ktorých sme predstavili biskupovi. On ich prijal a stretávajú sa spolu s nami každý mesiac. A týmto spôsobom sa vzdelávajú. Aj oni majú na starosti nejaké prípady, ale prídu a pýtajú sa: „Postupujem takýmto spôsobom. Je to v poriadku?“ Posielame ich tiež na kurz do Ríma na univerzitu *Regina apostolorum*. Takže ich vzdelávame. Neznamená to, že sme si ich len vybrali a nechali plávať. My starší sme museli plávať sami, lebo nebol nikto, kto by nás viedol.

Na Slovensko chodievate pravidelne. Je niečo, čo vás sem priťahuje?

Nie je to otázka príťažlivosti. Počas rokov evanjelizácie som sa nikdy nikam sám nepozval. Vždy som nechal Boha, aby on pozval mňa. A neviem, prečo som dostával pozvánky na Slovensko. Vždy hovorím, že neviem, prečo Slovensko alebo Česká republika. Miesto, kde nepoznám jazyk. Je tu úplne iná kultúra ako kultúra Stredomoria. Keby to bolo na mne, nikdy by som si tieto miesta nevybral. Vybral by som si miesto, kde sa hovorí po anglicky. Čiže je to niečo, čo nie je logické. A pozvania zo Slovenska stále prichádzajú. Beriem to tak, že Boh chce, aby som sem chodil.

Kedy ste prvýkrát prišli do kontaktu s gréckokatolíkmi?

Mnohokrát som mal skúsenosť s východným obradom na rozličných miestach. Pred niekoľkými rokmi som mal duchovné cvičenia v Rumunsku. A bol som v gréckokatolíckom chráme napr. aj na Sicílii. Aj tam sú niektoré farnosti, ktoré vedú gréckokatolíci. Bol som tam, kázal som.

Oslovuje vás niečo na byzantskom obrade?

Nádherná liturgia. Keď som ju aj dnes mohol sledovať v anglickom jazyku, ešte hlbšie som chápal nádheru tejto liturgie.

Páter Elias Vella navštívil 16. – 17. mája 2019 Gréckokatolícky kňazský seminár v Prešove, kde viedol duchovnú obnovu pre bohoslovcov. Poukázal na spôsob útokov zlého ducha, pričom však vychádzal z toho, že Kristus prišiel zmariť skutky zlého. Bohoslovcov povzbudil aj svojimi bohatými skúsenosťami zo služby oslobodenia, uzdravenia či exorcizmu.

VIETE, ŽE...?

Na pápežskej vysokej škole *Apostolorum Regina* v Ríme sa konajú neverejné semináre pre kňazov, nových exorcistov. Kurz vznikol na žiadosť kňazov, ktorí sa necítili dostatočne pripravení na exorcizmus.

NEZAMESTNANOSŤ V ŽIVOTE RODINY

Nataša BUJDOVÁ

Po revolúcii v roku 1989 došlo k mnohým zmenám v našej spoločnosti. Tie výrazne pozitívnym, ale aj negatívnym spôsobom ovplyvnili rodiny na Slovensku. Prešli sme a prechádzame transformáciou politického systému, transformáciou verejnej správy, ako aj zmenou rodinného systému. Jednou z výrazných zmien je zmena rodinného systému, právo na prácu a spravodlivú odmenu za dobre vykonanú prácu. Uvedené okolnosti výrazne ovplyvňujú zamestnanosť.

Sme štátom patriacim do Vyšehradskej štvorky a členským štátom Európskej únie. Museli sme podstúpiť zmeny, ktoré boli potrebné na to, aby sa nám umožnil voľný pohyb osôb, služieb, tovaru a kapitálu. To, čo bolo príznačné pre predchádzajúci politický systém, bolo zmenené. V rámci zamestnanosti nastali nové možnosti uplatnenia sa na trhu práce.

Nezamestnanosť predstavuje sociálny jav, ktorý bol aj pred rokom 1989. Nebol v takej podobe ako tesne po zmene politického systému. Právo na prácu plynie z ustanovenia najvyššej právnej normy na Slovensku – Ústavy Slovenskej republiky.

VPLYV NA RODINU

V súčasnosti predstavuje nezamestnanosť jeden z najvážnejších spoločenských a ekonomických problémov s dosahom na rodinu. Zníženie príjmu v domácnosti rodina pocíti v krátkom čase po tom, čo jej členovia alebo člen stratí zamestnanie. Z mnohých funkcií, ktoré má rodina plniť, sa stráca ekonomická funkcia. Zhoršenie finančnej situácie prostredníctvom straty zamestnania priamo úmerne pôsobí na zníženie materiálnych potrieb rodiny. Zníženie úrovne je vo všetkých životných oblastiach rodiny, zabezpečovanie základných životných potrieb, ako je stravovanie, bývanie, oblečenie. Rodina, ktorá má obmedzené možnosti zabezpečovať základné potreby svojich členov, ani nepomýšľa na uspokojovanie potrieb spojených s využívaním voľného času.

Súčasná konzumná spoločnosť stanovuje určitý štandard spotreby tovaru. Rodina, ktorá v dôsledku straty príjmu prostredníctvom straty zamestnania nemá dostatočné finančné prostriedky, nie je spravidla schopná tieto spoločenské očakávania napĺňať. Rodina nie je schopná udržať spoločenskú pozíciu a potvrdzovať sociálnemu okoliu štandardnú spotrebu tovarov. Nezamestnanosť, strata príjmu rodiny zasahuje hlboko do jednotlivých funkcií rodiny. Zasahuje všetkých členov rodiny, deti, rodičov, starých rodičov.

V našej spoločnosti nie je zriedkavým javom, že jeden alebo dvaja rodičia odchádzajú za prácou mimo miesta svojho bydliska. Uvedeným dochádza k zmene rodinnej štruktúry. Nezriedka sa stáva, že nezamestnaný stráca svoj rodinný status – status zamestnaného rodiča.

ZMENA ÚLOH V RODINE

V našej spoločnosti je do značnej miery zakorenený status muža ako živiteľa rodiny. Muži status nezamestnaného vnímajú ako vlastnú neschopnosť a zlyhanie v zabezpečovaní potrieb rodiny. Ako sme už uviedli, oslabuje sa rodinný status nezamestnaného. Deti kopírujú vzorce správania rodičov. Chcú byť úspešné v škole, v kolektíve a kráčať v profesijných šľapajach svojich rodičov. U detí, ktoré majú dlhodobo nezamestnaného aspoň jedného z rodičov, sa prejavujú výrazné prejavy ľahostajnosti, apatie, nezáujmu o svoje budúce povolanie.

To sa odráža už na základnej škole prostredníctvom osobného prístupu dieťaťa k školským povinnostiam. Žiaľ, nezamestnaní rodičia sú pre svoje deti prirodzeným vzorom pre budúci život nezamestnaného. Deti z takýchto rodín často nepovažujú za potrebné zmeniť status nezamestnaného. Nedostačujúce ekonomické zabezpečenie rodiny vplýva aj na vzťahy detí s vrstovníkmi. Keďže rodina disponuje obmedzeným rodinným rozpočtom, nemožno financovať aktivity

Hľadáme dobrodinca, podporovateľa, ktorý bude na účet Slova cez SIPO pravidelne mesačne prispievať aspoň 2 eurá. Stačí kontaktovať redakciu (051 756 26 42; 0911 711 263; redakcia@casopisslovo.sk), zaslať nám vaše EČ zo SIPA a sumu, ktorou chcete prispievať.

viac na casopisslovo.sk/priatelia/

Na Slovensku bolo v závere roka 2018 zamestnaných približne 2 451 600 osôb. Ďalších približne 136 200 bolo zamestnaných v zahraničí. Znamená to, že v poslednom štvrťroku bolo zamestnaných 93,5 % z ekonomicky aktívneho obyvateľstva (bez detí, študentov, dôchodcov). Na konci apríla boli údaje ešte lepšie. Avšak práve okresy Kežmarok, Vranov nad Topľou, Trebišov, Sabinov, Svidník, Sobrance a Medzilaborce patria medzi desať okresov s najvyššou mierou dlhodobej nezamestnanosti (je vyššia ako 10 %).

wikipedia.org

detí podľa najnovších trendov, často ani na minimálnej úrovni. Deti sa nemôžu vyrovnať svojim vrstovníkom, nemôžu s nimi zdieľať spoločné zážitky, aktivity, na ktoré sú potrebné finančné prostriedky.

To prináša negatívne dôsledky: pocit menejcennosti, pohŕdanie vlastnou rodinou, neakceptovanie autority v rodine, zmena správania. Dieťa prijíma správanie rovesníckej skupiny s podobnými problémami, často s prejavmi asociálneho správania. Na tomto mieste chceme dať do pozornosti skutočnosť, že treba venovať zvýšenú pozornosť tomu, ako zamestnať dlhodobo nezamestnaných, ktorí stratili pracovný návyk a motiváciu pracovať, hľadať zmysel práce potrebný pre zdravý životný štýl.

Ďalším z mnohých negatívnych vplyvov nezamestnaného sú narušené vzťahy v rodine. Nedostatok finančných prostriedkov vedie ku konfliktným situáciám, ktoré vyúsťujú do hádok. Napriek tomu, že si snúbenci sľúbili pred oltárom, že sa budú milovať v zdraví i chorobe, v bohatstve aj chudobe, nedostatok financií je jedným z dôvodov ukončenia manželstva rozvodom.

DEFORMÁCIA RODINY

Na druhej strane, odchod za prácou mimo miesta bydliska (iný územný celok, zahraničie) síce dáva možnosť finančného zabezpečenia rodiny, ale aj ohrozenia rodiny. Zvyšuje sa možnosť nevery. Tá je ďalším z dôvodov ukončenia manželstva rozvodom, najmä ak príde k narodeniu dieťaťa z mimomanželského zväzku. Takáto rodina sa dostáva do ďalšej rizikovej situácie, ktorou je jednorodičovská rodina. Zodpovednosť za rodinu preberá jeden z rodičov, zaniká vzorec správania rodiča, ktorý opúšťa rodinu.

V súvislosti s rodinou a jej zabezpečením treba myslieť aj na seniorov v rodine. Povestný groš, ktorý máme vrátiť svojim rodičom. Nevyplýva to iba z rozprávky *O troch grošoch*, ale aj z morálnych hodnôt. Vrátiť rodičom to, čo nám dali, s láskou a úctou. A hovorí o tom aj zákon o rodine, ktorý vo svojich ustanoveniach uvádza vyživovaciu povinnosť rodičov voči deťom a na druhej strane vyživovaciu povinnosť detí voči svojim rodičom.

POMOC RODINY

Status nezamestnaného nemusí mať na rodinu iba deštruktívne dôsledky. Rodina predstavuje pre svojich členov oporu, a práve tá sa môže v krízovej situácii plne rozvinúť. Strata zamestnania člena rodiny rozvíja spolupatričnosť a súdržnosť. Prijatie opory rodiny je ľahšie pre ženu – matku alebo mladého človeka ako pre muža – živiteľa rodiny. S nezamestnanosťou sa spája veľa voľného času. Správne využívanie voľného času môže eliminovať možné riziká. Preto je dobré využiť voľný čas ako nástroj sebarealizácie a venovať sa aktívnym činnostiam. Pomáha to predchádzať situáciám, ktoré by mohli vyústiť k nežiaducim sociálno-patologickým javom a strate pracovných návykov.

Strata príjmu predstavuje pre rodinu zaťažujúcu situáciu, v ktorej sa odzrkadlia jednotlivé rodinné vzťahy a odolnosť rodiny v záťažovej situácii.

Napriek tomu, že v apríli miera nezamestnanosti na Slovensku poklesla, treba konštatovať, že migrácia za prácou v rámci Slovenska či Európskej únie je stále vysoká, čo ovplyvňuje stabilitu rodiny. Dovoľujem si konštatovať, že je nesmierne dôležité v rámci sociálnej politiky vytvárať podmienky zamestnanosti v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, a to nielen právo na prácu, ale aj dostatok pracovných príležitostí v rámci jednotlivých územných celkov.

SÚČASNOSŤ VERZUS MINULOSŤ

Milan GÁBOR

Pre mnohé ikony, starobylé i tie súčasné, je spoločný nielen kánon, ale aj ich divotvorná moc. Potvrdzujú to aj nasledujúce ikony z dvoch rôznych kontinentov.

youtube.com

CICEROVSKÁ IKONA BOHORODIČKY

Ikona (ang. *Lady of Cicero*) je súčasnou divotvornou ikonou nachádzajúcou sa v pravoslávnej Cerkvi sv. Juraja v Cicere, predmestí Chicaga amerického štátu Illinois. Mesto je pomenované podľa Marcusa Tulliusa Cicera, rímskeho štátnika, rečníka a filozofa, ktorý žil v 1. storočí pred Kristom.

Ikona Bohorodičky Hodigitrie, ktorá sa nachádza v miestnom rade ikonostasu, začala zázračne slziť 22. apríla 1994 počas večerných bohoslužieb Veľkého piatka. Miestny kňaz Nicolas Dahdal sa spoločne s ďalšími kňazmi a veriacimi modlili pri Kristovom hrobe, keď si všimli, že po tvári Božej Matky na ikone stekajú slzy. Táto správa sa rýchlo rozšírila po celom meste. Ľudia rôznych vierovyznaní začali prichádzať, aby na vlastné oči videli slziacu ikonu. Neváhali čakať v rade pred cerkvou aj niekoľko hodín, len aby sa pred ňou pomodlili. Do cerkvi prišiel aj miestny biskup Bazil z archieparchie Severnej Ameriky patriacej pod Antiochijský patriarchát, ktorý potvrdil pravosť slzenia ikony. Neskôr newyorský metropolita a arcibiskup Filip oznámil, že Cirkev uznala slzenie za pravé a ikonu vyhlásili za divotvornú.

Cicerovská ikona Bohorodičky sa stala prameňom mnohých zázračných uzdravení, ktoré boli písomne zaznamenané. Bohorodičke sa pripisuje aj pomoc v čase, keď 10. decembra 1997 prepukol v cerkvi požiar, pre ktorý bol značne poškodený interiér cerkvi, ale akoby zázrakom zostala nepoškodená svätyňa a ikonostas s divotvornou ikonou Bohorodičky. Ikona bola iba zadymená. V čase rekonštrukcie cerkvi sa ikona nachádzala na fare. Svoju liturgickú pamiatku si pripomína 22. apríla.

CILKANSKÁ (CIKLANSKÁ) IKONA BOHORODIČKY

Táto ikona (rus. *Цилканская/Цикланская*) patrí medzi najstaršie zachované ikony Bohorodičky v Gruzínsku z obdobia 9. storočia. Je vyhotovená technikou enkaustiky – starou maliarskou technikou rozšírenou v gréckom i rímskom výtvarnom umení, pri ktorej sa farby rozrábali v horúcom vosku. Kompozícia je analogická s Blachernskou ikonou Bohorodičky z moskovského Uspenského soboru (Katedrálny chrám Zosnutia Bohorodičky v Moskve). Bohorodička je zobrazená po pás typu Hodigitrie s dieťaťom Kristom sediacim na jej ľavej ruke. Obaja majú pohľad upriamený na nazerajúceho. Božia Matka pravicou ukazuje na Syna, ktorého ľavicou pridržiava pod jeho ľavou pazuchou. Kristus žehná pravicou a v ľavici drží zvitok. Nohy Božieho Syna sú prekrížené tak, že vidno pravé chodidlo. V horných rohoch ikony sú celé postavy archanjelov Michala a Gabriela s kruhom v ruke tmavofialovej farby. Tieto kruhy (gr. *strongilon, diskarion*, rus. *zercalo*) sú na väčšine ikon archanjelov priehľadné a buď s krížom, alebo monogramom X, alebo XC (*Christós* – Kristus) na znak anjelskej moci nad svetom a pohotovosťou v službách Božieho slova. Ako uvádza N. P. Kondakov, kompozícia i farebnosť ikony poukazujú na fakt, že je starobylá spred 10. storočia, pričom vychádza z výrazu tvárí, najmä anjelov, ktoré majú sýrske črty a poukazujú na fakt, že originál, podľa ktorého bola písaná, pochádzal z 8. – 9. storočia.

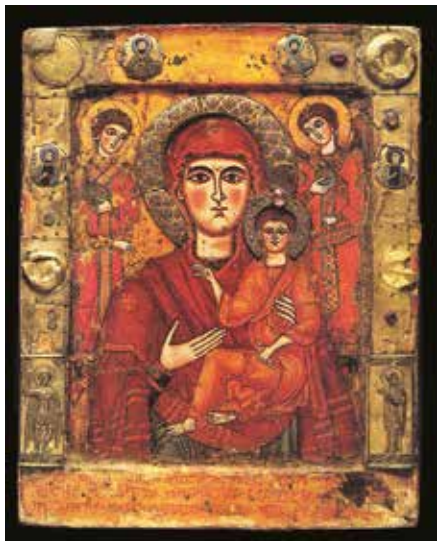

wikimedia.org

Ikona svoje pomenovanie získala podľa miesta, kde sa pôvodne nachádzala – v Cilkanskom monastieri na sever od hlavného mesta Gruzínska Tbilisi. V súčasnosti ju nájdete v Národnej galérii v Tbilisi. Kópia divotvornej ikony Bohorodičky je umiestnená v Patriarchálnom sobore sv. dvanástich apoštolov v meste Mccheta v Mcchetsko-tbilisskej eparchii, vybudovanom v rokoch 1010 – 1029. Divotvorná ikona slávi svoju liturgickú pamiatku 15. augusta.

pixnio.com

SILA MODLITBY

LIVKA A ANDREJ

Spoznali sme sa na *matfyze* v Bratislave. Ako spolužiaci. Andrej bol múdra hlava a hodil sa nám do partie so spolužiačkou, s ktorou sme sa zvykli pripravovať na skúšky. Bol zaľúbený do mojej *kamošky*, ja som mala od druhého ročníka priateľa. Stali sa z nás veľmi dobrí priatelia. Vedeli sme o sebe všetko a trávili spolu veľa času, nielen počas skúškového obdobia. Ani jednému nenapadlo, že by náš vzťah raz mohol mať aj iný rozmer ako čisto priateľský – ja som bola pre Andreja zadané dievča a on pre mňa niečo ako skvelý brat a dôverník. Dokonca až spovedník. Koncom štúdia mu totiž vŕtalo hlavou kňazské povolanie.

Pre mňa to bol svätý muž, ktorého vieru som vždy obdivovala, a rada s ním zdieľala tú svoju, chodila po rady, modlila sa. Jedného dňa som pochopila, že môj vtedajší priateľ nie je pre mňa a po rozchode s ním som zatúžila po Božej pomoci pri hľadaní svojho povolania. Nie, ešte neprichádza na scénu Angelus :). Vytvorili sme päťčlenné ružencové spoločenstvo, v ktorom každý mal na starosti denne sa modliť desiatok ruženca na úmysel správnej voľby povolania. V spoločenstve bol aj Andrej. Počas pôstneho obdobia sme tomuto úmyslu venovali aj ranné sebazaprenie v podobe behu. Každé ráno sme sa schádzali s partiou ľudí a behali s heslom svätého Pavla, aby sme dosiahli neporušiteľný veniec. Beh aj po pôste ostal naším koníčkom. Na konci piateho ročníka si bolo treba vybrať cestu. „Čo po škole? Ja doktorandúra a Andrej rehoľa? To tu už so mnou nebude?“ kládla som si otázky ja. „Rehoľa? S hlavou plnou Livky?“ kládol si otázky Andrej. Pri pozeraní jedného filmu, príjemne unavení po behu sme sa pristihli, ako nami myklo, keď do izby vošla spolubývajúca. Ja som si dala hlavu dole z Andrejovho pleca a on mi pustil ruku. Došlo mu, že už nie sme len kamaráti. Mne to ešte chvíľu trvalo. A tak sme o pol roka boli snúbenci a o ďalší rok sme náš vzťah spečatili sviatosťou manželstva. Angelus prišiel na scénu v období pred svadbou.

Stali sme sa doktorandmi a presťahovali sa na spoločnú izbu na manželských internátoch. Už sme ju však opustili, keďže sa nám narodil malý Andrejko.

Dnes sme manželmi hlavne vďaka krásnej viere môjho drahého Andreja, ktorý sa zachoval ako správny muž. Rozhodol sa pre mňa a nevidel prekážky v tom, že ešte nemáme byt, že ešte treba dokončiť štúdium, že ešte nie sme dostatočne samostatní...

Pokora a dôvera Bohu vo mne každý deň vzbudzujú obdiv a úctu k môjmu manželovi a ja verím, že Božia láska živí aj tú našu – manželskú. Nebojím sa o ňu, lebo viem, že môj manžel nehľadá silu v sebe, ale v niekom oveľa mocnejšom.

P.S.: Po rokoch sa toho dosť zmenilo – pribudli nám ešte tri detičky, takže máme štyri a už nebývame s rodičmi, postavili sme dom... Ale to podstatné sa nezmenilo, stále sa máme veľmi radi, ak nie ešte radšej ako vtedy ;).

IDEM K OTCOVI... (2)

SLOVO OTCOV ■ Čím bližšia je tá chvíľa, keď ma prísť otec alebo matka, tým viac som nespokojnejším, tým viac radosti očakávam. Idem, pozerám, či ešte neprichádzajú. Začínam rozmýšľať, čo im poviem, ako ich privítam, ako ich odprosím. Aj pred svätým prijímaním sa vynasnažím vzbudiť v sebe takéto očakávanie. Nie je to nervozita, ale svätá túžba, aby som mohol čím skôr byť s Kristom. Vopred si rozmyslím, čo poviem Ježišovi, ako ho privítam. Čím lepší otec, matka, tým viac môžem od nich očakávať. Prirodzene, že s radosťou ich očakávam a mám nádej na ich pomoc, útechu, radu atď. A kto mi môže dať viac ako Spasiteľ? Kto je mocnejší ako Ježiš? Preto ich očakávam s najväčšou dôverou a s nádejou idem pred Krista a čakám ho ako dobrého Otca, ktorý pozná potreby svojich detí a postará sa o všetky potreby, aby dieťa mohlo dosiahnuť Otcom určený cieľ: spásu.

Ó, kto by nemiloval takéhoto dobrého otca, ktorý by občas zďaleka prichádzal, aby videl svojho syna, svoju dcéru. Ježiš – to je ten dobrý Otec, ktorý denne prichádza z neba, aby nás potešil. Rodičia veľmi radi dávajú svojim deťom chlieb, jedlo, ale seba im dať nemôžu. Ježiš nám dáva sám seba v podobe chleba a vína. Rozdá všetko, čo má, svoje božstvo i človečenstvo. Kto by nemiloval takého otca, ktorý rozdá všetko svojim deťom. Kto by nemiloval Ježiša, ktorý všetko, čo má najdrahšie, dáva nie jednému, ale miliónom – všetkým, ktorí k nemu prichádzajú. Ó, Ježišu! Milujem ťa, ale pomôž mi, aby som ťa ešte viac miloval! Preto pristupujem k svätému prijímaniu, aby sa vo mne rozmnožovala láska. Príď, Otče môj, príď, lebo ťa čaká tvoje slabé, pokorné, choré dieťa. Amen.

(Vasiľ Hopko: *Kristus v nás. Rozjímania o Eucharistii*; preložil F. Dancák)

go(o)dbook

Dobré slovo nikdy nie je zbytočné.

Božie dieťa

PODUJATIA

Bárka Juskova Voľa 057/449 02 90
gmcbarka.sk skolacentrum@centrum.sk
07. – 09.06. **AŠAD**
14. – 16.06. **Príprava dobrovoľníkov na Letné stretnutia mládeže 2019.** Pracovno-formačné sústredenie animátorov a zodpovedných za jednotlivé turnusy
28. – 30.06. **Bárkafest 2019.** Gospelový festival

SKÚŠKOVÉ OBDOBIE

1. Ktorá z týchto riek vytekala z biblického raja?
   a) Avaris
   b) Karit
   c) Pišon

2. Čo znamená výraz Akeldamach?
   a) Pole cudzincov
   b) Pole krvi
   c) Prekliatie cudzincov

3. Kto bol prvým patriarchom (pápežom) Alexandrie?
   a) sv. Peter
   b) sv. Marek
   c) sv. Júda Tadeáš

4. V ktorom meste končí svätojakubská cesta?
   a) Viana do Castelo
   b) Zaragoza
   c) Santiago de Compostela

5. Čo sa zvykne svätiť na sviatok sv. Juraja?
   a) oziminy
   b) bylinky
   c) kvety

S ÚSMEVOM

Policajt stopne auto za rýchlosť a hovorí:
„Pán vodič, na vás tu čakám celý deň."
Vodič mu na to odpovedá:
„Veď ja som sa snažil prísť najrýchlejšie, ako som vedel."

Traja horolezci lezú na K2 a jeden z nich nešťastnou náhodou skĺzne a padne do trhliny. Ostatní kričia:
„Si v poriadku?"
„Áno!" ozve sa zdola.
„Nohy a ruky máš celé?"
„Áno."
„Tak vylez hore!"
„Ja ešte padáááám."

Správne odpovede: 1c, 2c, 3b, 4c, 5a

Redakcia Slovo
Čo na to poviete?

Dada Kolesárová

Páči sa mi to · Komentáre · Zdieľať

Otília Gáborová, zodpovedná za mládež, gréckokatolícka oblasť Hnutia Svetlo – život

Prečo sliepka zhromažďuje kuriatka? Aby ich chránila, zohrievala svojimi krídlami a dávala istotu. Aj Ježiš nás túži chrániť, zohrievať naše srdcia svojou láskou a byť našou istotou, keď prežívame strach, chorobu či osamelosť. Ježiš pri týchto slovách zaplakal, lebo sa mu nepodarilo splniť úlohu – pritiahnuť ľudí k Bohu. No tak veľmi miluje, že hoci za nás zomrel, dáva nám slobodu rozhodnúť sa. Nechce si vynútiť našu lásku, ale ponúka, pretože skutočná láska dáva slobodu. Túži, aby sme pochopili hĺbku jeho lásky a schovali sa pod jeho ochranné krídla.

Páči sa mi to · Odpovedať

Ivana Babošová, animátorka

Čo je to príležitosť? V súčasnosti máme až prehnane veľa možností. Preto sa pýtam: je to pre mňa potrebné? Čo ak by som to získala, bola tam a tam, a svojej duši by som uškodila? (porov. Mk 8, 36) Príležitosti boli, sú a budú. Pokiaľ je však zrak pošpinený, môžeme ľahko zísť z cesty ako slepí farizeji, ktorí zabíjali prorokov a kameňovali tých, čo boli k nim poslaní. Neodvracajme pohľad od nášho Kráľa, ktorý nám svojou prítomnosťou otvára duchovný zrak. Túži počuť tvoje: CHCEM. Toto vyznanie otvorí cestu mocnému pôsobeniu Božieho Ducha v tvojom živote. Len do toho!

Páči sa mi to · Odpovedať

Milan Kmec, predseda rady pre mládež Košickej eparchie

Aké sú posledné slová elektrikára pred smrťou? „Pustite ma k tomu, ja sa v tom vyznám!" Táto tragikomédia sa často opakuje aj v duchovnom živote. „Ja sa zmením, ja sa polepším, ja vyhrám nad pokušením... ja..." Až napokon v zápase, ktorý nevedieme s telom a krvou, ale s mocnosťami temného sveta, napokon padáme totálne vyčerpaní, ak nie mŕtvi. A to iba preto, že zabúdame na to, že Boh nie je kontrolór, ktorý iba sleduje, či podávame dobrý výkon, ale zdroj a sila nášho boja. Preto skôr, ako sa pustíš do ďalšieho boja, nehanbi sa ísť pod krídla Boha a tu načerpať z jeho blízkosti a objatia.

Páči sa mi to · Odpovedať

HE3K NA JEDEN KLIK

Ľudia, ktorých možno poznáte
Zobraziť všetky návrhy priateľov

www.johnsanidopoulos.com

SVÄTÁ ABRA
Panna, dcéra svätého Hilára z Poitiers, sa narodila predtým, než sa stal biskupom. O Abre je známe len veľmi málo – zasvätila svoj život ako panna a pracovala medzi kresťanmi v Poitiers, v dnešnom Francúzsku. Zomrela vo veku osemnásť rokov.

NAPÍŠTE NÁM

VLADYKA JÁN BABJAK NAVŠTÍVIL HROB SV. NAUMA

SEVERNÉ MACEDÓNSKO ■ Počas apoštolskej cesty Svätého Otca Františka 7. mája v Severnom Macedónsku navštívil na pozvanie miestneho biskupa Kira Stojanova túto krajinu aj prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ spolu so súdnym synkelom Jaroslavom Pasokom a otcom Vladimírom Sekerom-Miklušom. Zúčastnili sa na svätej omši, ktorú na Námestí Macedónska v Skopje slávil Svätý Otec František.

Jaroslav Pasok

Podvečer sa presunuli do mesta Ochrid, kde navštívili Monastier sv. Sofie, Chrám Božej múdrosti a Chrám sv. Jána Teológa. Prenocovali v Monastieri sv. Nauma, žiaka sv. Cyrila a Metoda, a pri jeho hrobe sa vladyka Ján modlil za kňazov a veriacich Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku, aby zotrvali vo viere, ktorú priniesli solúnski bratia. V Skopje ich prijal vladyka Kiro Stojanov. Spoločne slávili svätú liturgiu a pri večeri sa podelili o dojmy zo stretnutia so Svätým Otcom. (Michal Pavlišinovič)

SRBSKÝ EXARCHÁT POVÝŠENÝ NA EPARCHIU

RUSKÝ KERESTÚR/SRBSKO ■ Pri príležitosti inaugurácie gréckokatolíckej Eparchie sv. Mikuláša, ktorá bola spojená s intronizáciou eparchu Djura Džudžara, sa na slávnosti v Katedrále sv. Mikuláša zúčastnil aj prefekt Kongregácie pre východné cirkvi kardinál Leonardo Sandri. Osobne uviedol eparchu Džudžara na eparchiálny stolec a prihovoril sa v homílii. Medzi dvoma desiatkami biskupov východného i západného obradu slovenskú delegáciu viedol prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ.

Kardinál Leonardo Sandri v homílii pripomenul, že Svätý Otec František „všetkých povzbudzuje k uchovávaniu vlastných tradícií, k intenzívnemu prežívaniu ekumenického i medzináboženského dialógu“. (vaticannews.va)

ST. MARGARETHEN/RAKÚSKO ■ Farnosť Bratislava-Staré Mesto zorganizovala 8. mája farský výlet do zábavného parku Family park. K sedemdesiatim farníkom z Bratislavy s farárom farnosti otcom Rastislavom Čižikom sa pridalo aj tridsať veriacich z trenčianskej farnosti s duchovným správcom otcom Igorom Cingeľom. Medzi účastníkov patrili predovšetkým rodiny s deťmi. (-sg)

RÍM/TALIANSKO ■ Pri príležitosti jubilejného roka byzantskej katolíckej ruténskej eparchie Parma v USA, ktorá tohto roka oslavuje 50. výročie svojho zriadenia, sa 12. – 22. mája konala eparchiálna púť do Ríma. Púť sa konala pod vedením vladyku Milana Lacha SJ, parmského eparchu. (Horizons)

GROTTAFERRATA/TALIANSKO ■ Trinásť dní pred dovŕšením 100 rokov si Pán 17. mája povolal k sebe jeromonacha Parténia Pavlyka OSBI, baziliánskeho mnícha exarchátneho Monastiera svätej Márie. Pre slovenský gréckokatolícky chrám v Hamiltone v Kanade vyhotovil kópiu ikony klokočovskej Bohorodičky. Ikonu požehnal pápež Pius XII. 12. marca 1955, pri 16. výročí svojej korunovácie, keď ju páter Michal Lacko SJ doniesol a pápež ju požehnal na ceste do Sixtínskej kaplnky. Pohrebné obrady sa konali 20. mája v Chráme Presvätej Bohorodičky v exarchátnom Monastieri sv. Nila v Grottaferrate. Večná mu pamiatka! (D. Černý)

Helena Vislocká

PÚŤ BRATISLAVSKEJ EPARCHIE DO SVÄTEJ ZEME

IZRAEL ■ 1. až 8. mája prebiehala tretia eparchiálna púť do Svätej zeme, ktorú odborným výkladom sprevádzal biblista otec Miroslav Labač, kňaz Košickej eparchie poverený sprevádzaním pútnikov. Päťdesiatpäť pútnikov vedených vladykom Petrom putovalo po miestach, ktoré sú historicky späté so životom a pôsobením Ježiša Krista. Podľa slov pútnikov púť prebiehala v pokojnej a duchovnej atmosfére a zanechala v nich hlboký zážitok.

Pútnici navštívili mnohé významné biblické miesta, napríklad Baziliku Narodenia Ježiša Krista v Betleheme, Horu blahoslavenstiev, Kafarnaum. Pri rieke Jordán si obnovili krstné sľuby a v Káne Galilejskej zasa manželia svoje manželské sľuby. Navštívili aj Baziliku Zvestovania v Nazarete, horu Tábor, Haifu a kláštor Stella Maris, ako aj ďalšie miesta späté s Ježišovým pôsobením. Púť vyvrcholila návštevou Jeruzalema, Betánie a Jericha. V programe nechýbal odborný biblický výklad a každodenné slávenie svätej liturgie. (-sg)

BOH ZJAVUJE SVOJE MILOSRDENSTVO

Michal PAVLIŠINOVIČ

Dávid Rybovič

Gréckokatolícki veriaci zo Slovenska v sobotu 18. mája putovali do Sanktuária Božieho milosrdenstva v Krakove, kde sa konala jubilejná 10. púť Prešovskej metropolie.

Dávid Rybovič

POZDRAV KARDINÁLA DZIWISZA

Pred samotným začiatkom programu púte zavítal medzi 3 500 gréckokatolíkov emeritný krakovský arcibiskup metropolita kardinál Stanislav Dziwisz. Vo svojom príhovore poukázal na Cirkev ako na neustále sa rozvíjajúce spoločenstvo. „Európa potrebuje živú, dynamickú Cirkev, ktorá sa stále rozvíja v duchu hodnôt nášho Spasiteľa.“ Kardinál ďalej vyzdvihol termín, v ktorom gréckokatolícki veriaci zo Slovenska prišli do sanktuária. „18. mája pred deväťdesiatimi deviatimi rokmi sa vo Vadoviciach narodil Karol Wojtyla, náš milovaný svätý pápež Ján Pavol II. Nezabúdajme na neho, na to, čo všetko urobil pre Slovákov, Poliakov, Európu a celý svet. Myslite dnes na neho a modlite sa k nemu, aby sa prihováral a vyprosoval potrebné milosti pre naše krajiny,“ dodal kardinál, čo vyvolalo nadšený potlesk.

Dávid Rybovič

Dávid Rybovič

PROGRAM PÚTE

Duchovný program púte sa začal modlitbou Akatistu k Presvätej Bohorodičke, ktorý viedol otec Marcel Pisio, špirituál kňazského seminára. Nasledovala archijerejská svätá liturgia, ktorej hlavným sláviteľom bol prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ a slávnostnú homíliu ohlásil vroclavsko-gdaňský eparcha Vladimír Juszczak OSBM. Spolu s nimi slávilo 80 kňazov. Archijerejskú svätú liturgiu, ako aj celý program púte spevom sprevádzal bohoslovecký Zbor sv. Romana Sladkopevca.

Popoludní mala pre pútnikov katechézu sestra Blanka z Kongregácie sestier Matky Božieho milosrdenstva. Sestra Blanka pochádza zo Slovenska a už štvrtý rok pôsobí v Krakove. Po katechéze sa pútnici zjednotili v modlitbe Hodiny Božieho milosrdenstva.

Na záver sa všetkým pútnikom poďakoval synkel pre ekonomiku Daniel Dzurovčin. Zároveň oznámil, že budúcoročná púť sa uskutoční v sobotu 23. mája 2020. Potom sa prihovoril emeritný pomocný krakovský biskup Ján Zając, ktorý poďakoval gréckokatolíckym veriacim za tohtoročnú jubilejnú púť a povedal, že sa teší na budúcoročnú púť. Následne požehnal ružence, obrázky, ikonky a rôzne devocionálie a všetkým udelil archijerejské požehnanie na cestu.

Z HOMÍLIE VLADYKU VLADIMÍRA JUSZCZAKA OSBM

„Najosvietenejší vladyka metropolita, ctihodní otcovia, drahé rehoľníčky a rehoľníci, drahí bratia a sestry v Kristovi...

Postava sv. sr. Márie Faustíny je spojená s konkrétnymi miestami, zvlášť s Lagievnikmi, kde v roku 1938 zomrela a kde sú teraz uložené jej ostatky. Ona je tiež spojená s tradíciou latinskej Cirkvi predvojnových čias v Poľsku, preto nie je pre mňa prekvapením, že záujem o ňu nebol a nie je ani v dnešnej dobe vo východných katolíckych cirkvách veľmi rozšírený...

Každoročne mnohotisícová púť, v tomto roku desiata, slovenských gréckokatolíkov do Sanktuária Božieho milosrdenstva je v tomto aspekte určitou svojráznou výnimkou... Najviac nás má zaujímať to, čo cez ňu (sr. Faustínu) chcel Kristus odkázať nám i dnešnému svetu...

Boh chce, aby sa mu každý z nás úplne odovzdal. Jemu a Božiemu milosrdenstvu, lebo on nie je iba milosrdný, ale je Milosrdenstvo samotné. Boh zjavuje svoje milosrdenstvo človeku pri stvorení, vykúpení a oslávení. Božie milosrdenstvo a láska Boha k človeku má povzbudiť každého z nás k bezhraničnej dôvere v Boha... Najčastejšie každý z nás prosí o Božie milosrdenstvo vtedy, keď zrazu máme vo svojom živote alebo v živote svojich blízkych skúsenosť – keď sa vyskytne nejaká tragická udalosť alebo veľký problém. Vtedy vieme prosiť na kolenách, vtedy sa začíname modliť, aby sme vymodlili Boží liek na naše bolesti. Sv. sr. Faustína z Božieho vnuknutia však hovorí, že nejde iba o jednorazovú prosbu alebo odovzdanie sa Ježišovi. Boh chce, aby naše prosby k Božiemu milosrdenstvu boli každodenné, zvyčajné a vlastné každému z nás. To sa stane vtedy, keď každý deň budeme aplikovať alebo praktizovať teologické čnosti: vieru, nádej a lásku, čiže vtedy, keď budeme morálne čnosti žiť, keď budeme čnostný život prežívať a hlavne, keď budeme mať pokoru. Bez nich sa nemožno zveriť Bohu...

Zasvätenie sa Božiemu milosrdenstvu nie je iba nábožným povzdychom ani intelektuálnym prijatím právd viery, ale je to niečo, čo má byť viditeľné celým bytím človeka v každodennom vykonávaní Božej vôle, ktorú nám predkladajú Božie prikázania v dôslednom vykonávaní všetkých rodičovských alebo zamestnaneckých povinností, a taktiež v rozoznávaní a prijímaní Svätého Ducha...

Dávid Rybovič

Cez sr. Faustínu Pán sľubuje každej duši, ktorá mu dôveruje a dôveruje v jeho milosrdenstvo, že v čase smrti ju naplní Božím pokojom, aj vtedy, ak by tento človek nepraktizoval konkrétnu pobožnosť Božieho milosrdenstva. Myslím si, že všetci vidíme, že tento mystický odkaz, ktorý bol daný sr. Faustíne, je iba potvrdením toho, čo môžeme čítať vo Svätom písme... Najpresvedčivejším obrazom je podobenstvo o márnotratnom synovi, ktoré môžeme pomenovať aj podobenstvo o milosrdnom Otcovi... Naplnený uistením o Božom milosrdenstve je aj nadšený autor starozákonného 50. žalmu *Zmiluj sa, Bože, nado mnou...*, ktorý sa spolieha, že mu Pán odpustí všetky jeho hriechy. Do dnešného dňa je 50. žalm súčasťou každodenných modlitieb východných kresťanov... Je obrazom životného postoja východných kresťanov, neodnímateľnou súčasťou, ktorá ich charakterizuje a je hlbokým odovzdaním sa Božiemu milosrdenstvu...

Ale aj Boh dáva pred človeka svoje požiadavky. Odpoveďou človeka na bezhraničné Božie milosrdenstvo má byť naše milosrdenstvo voči druhému človeku... Prostredníctvom sv. Faustíny Kristus kladie svojim nasledovníkom ešte jednu požiadavku, aby počas dňa každý z lásky ku Kristovi urobil jeden skutok milosrdenstva svojmu blížnemu. Milosrdenstvo nemá byť iba teoretickým, ale praktickým každodenným konaním z lásky k Spasiteľovi...

Ďakujúc Bohu za jeho milosrdenstvo, ktoré prejavuje voči nám, neustále sa spoliehajme na neho, ale aj my sa snažme každý deň byť milosrdnými voči blížnym."

Vasiľ Kindja

PÚŤ KŇAZOV PREŠOVSKEJ METROPOLIE

ĽUTINA ■ V Bazilike Zosnutia Presvätej Bohorodičky sa 11. mája už po jedenástykrát konala púť kňazov Prešovskej metropolie a ich rodín. Púť sa začala archijerejskou svätou liturgiou, ktorú slávil prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ. V úvode homílie vladyka Ján pozval kňazov, aby prijali od Presvätej Matky radosť, ktorú ona prežívala z víťazstva svojho Syna nad smrťou. „Práve táto radosť môže pomôcť aj nášmu kňazstvu. Ona nás uschopní a posilní darmi Svätého Ducha, a budeme tak môcť odolávať nástrahám zlého," povedal na začiatku homílie. Potom sa vrátil k prvému čítaniu zo skutkov svätých apoštolov a k stati o obrátení Šavla. „Aj keď sa my kňazi obzrieme späť do minulosti, vidíme seba ako mladých mužov, ktorých Pán láskavo povolal do svojej služby... Určite sme kňazskou službou vykonali veľa dobra, ale možno časom aj nás poznačila vlažnosť v tomto povolaní. Preto sa inšpirujme práve Pavlom, ktorý vytrval v službe Kristovi až do svojej mučeníckej smrti," dodal vladyka.

Program púte pokračoval katechézou otca Štefana Paločka, docenta na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove. Zdôraznil význam Nedele Paschy ako momentu oslobodenia z otroctva hriechu, ktorého mzdou je smrť. Počas obednej prestávky mohli kňazi a kňazské rodiny využiť čas na vzájomné rozhovory. Púť zakončila modlitba Akatistu k Presvätej Bohorodičke s archijerejským požehnaním. (Michal Pavlišinovič)

SLÁVNOSŤ PATRÓNA KATOLÍCKEJ STREDNEJ PEDAGOGICKEJ ŠKOLY SV. CYRILA A METODA

Marián Horňák

KOŠICE ■ Na Katolíckej strednej pedagogickej škole sv. Cyrila a Metoda sa 17. mája konala slávnosť jej patrónov, ktorá bola spojená s rozlúčkou so štvrtákmi. V priestoroch školskej kaplnky sa na slávnosti zúčastnili zástupcovia zriaďovateľa školy otec Peter Orenič, riaditeľ Školského úradu Košickej eparchie, a tajomník a hovorca košického eparchu otec Martin Mráz. Otec Martin v homílii vyzdvihol dôležitosť minimalizmu, ktorý vo svete dnes letí, no v kresťanskom prostredí a medzi mladými nemá miesto vo vzťahu k Bohu.

Potom tablá štvrtákov posvätil riaditeľ školského úradu a knihami ocenil vybraných žiakov. Odzneli aj prejavy mladších spolužiakov a samotných maturantov v odboroch učiteľstvo v materskej škole a vychovávateľstvo a sociálno-výchovný pracovník. Riaditeľ školy poprial všetkým úspešné maturity a vyjadril sa, že je hrdý na každého úspešného absolventa. (Klára Zorvanová)

CHLAPCI ZO SPIŠA ZAVÍTALI DO KLÁŠTORA

Michal Jartys

VRANOV NAD TOPĽOU-LOMNICA ■ V Kláštore Najsvätejšej Trojice sa 17. – 19. mája konala duchovná obnova pre chlapcov z Farnosti Premenenia Pána v Spišskej Novej Vsi. Program duchovnej obnovy viedol kaplán otec František Engel, ktorý cez príbeh Dávida a Goliáša účastníkom priblížil mužnosť a odvahu v rôznych skúškach života. Katechézy dopĺňali aktivity, pri ktorých si chlapci mohli vyskúšať aj výrobu praku tak, ako ho vyrobil aj Dávid pri súboji s Goliášom. Zavŕšením obnovy bola svätá liturgia v Nedeľu Samaritánky, pri ktorej v homílii otec František priblížil, aké dôležité je čerpať živú vodu z prameňa, ktorým je sám Kristus. (Veronika Krauszová)

Daniel Kupec

V BREZNE OSLÁVILI SVOJHO PATRÓNA

BREZNO ■ Pri príležitosti sviatku bl. hieromučeníka Vasiľa Hopka oslávili 12. mája veriaci farnosti Brezno patróna svojej farnosti. Po veľkej večierni s požehnaním lítijných darov a Molebene k bl. Vasiľovi slávnosť vyvrcholila svätou liturgiou, ktorú slávil otec Peter Sabol, kancelár Bratislavskej eparchie a tajomník bratislavského eparchu, za účasti otca Lukáša Tkáča, správcu rímskokatolíckej farnosti Bacúch, a miestneho farára otca Jána Kovaľa.

Otec Peter v homílii na základe evanjelia o porazenom, zdôraznil, že odpoveď na otázku *Chceš ozdravieť?* sa neraz podobá odpovedi chorého z evanjelia *Je to nemožné*. Táto pokora spojená s vierou však pripraví srdce na prijatie radostnej zvesti, že Bohu je všetko možné. (-jk)

ZOMREL KŇAZ PAVEL DANCÁK

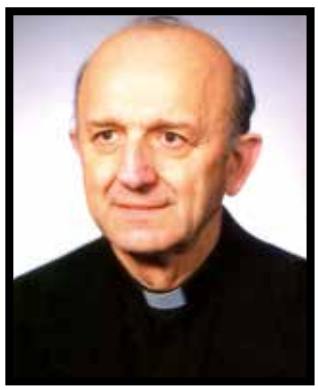

PREŠOV ■ Dušu otca Pavla Dancáka si Pán k sebe povolal 15. mája. Pohrebné obrady slávil prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ a košický eparcha Milan Chautur CSsR 21. mája v Katedrále sv. Jána Krstiteľa.

Pavel Dancák sa narodil 3. mája 1936 vo Varhaňovciach. Mal brata, nebohého kňaza Františka, a sestru Annu, manželku kňaza Štefana Keruľa-Kmeca. Pre zákaz činnosti Gréckokatolíckej cirkvi študoval na Pravoslávnej bohosloveckej fakulte v Prešove. V roku 1957 sa oženil s Helenou Bučkovou. Ich dvaja synovia Miroslav a Pavol sa stali kňazmi. Po vysviacke 13. októbra 1957 pôsobil v Údole, Andrejovej a v rokoch 1967 – 2003 v Novom Ruskove. Aktívne sa zapojil do obnovy Gréckokatolíckej cirkvi. V rokoch 1983 – 1988 bol trebišovským dekanom a v rokoch 1988 – 1990 riaditeľom Gréckokatolíckeho biskupského úradu v Prešove. Výrazne prispel k navráteniu biskupskej rezidencie a k obnove teologickej fakulty a seminára. Od roku 2003 vypomáhal v Okružnej a v prešovskej katedrále.

V roku 1968 mu bol udelený zlatý kríž a titul arcidekan. Vladyka Ján Babjak mu v roku 2013 udelil aj právo nosiť nábederník a v roku 2017 zlatý kríž. Večná mu pamiatka! (IS PA)

Ján Maras

POSVÄTILI PAMÄTNÚ MIESTNOSŤ BL. VASIĽA HOPKA

HRABSKÉ ■ V rodisku blahoslaveného hieromučeníka Vasiľa Hopka slávil 12. mája pri príležitosti prešovskej archieparchiálnej slávnosti svätú liturgiu prešovský protosynkel otec Ľubomír Petrík. Slávnosť bola spojená s posviackou novozriadenej pamätnej miestnosti bl. Vasiľa Hopka, ktorá sa nachádza v priestoroch farskej budovy. Pri príležitosti posviacky a slávnosti bola vydaná nová pohľadnica o pútnickom mieste a farnosti Hrabské.

V homílii protosynkel vychádzal z evanjelia Nedele o porazenom. Vysvetlil, že horšie ako fyzické ochrnutie je strata života s Bohom, teda večná porážka. Zdôraznil, že skutočný život neprichádza zo zvírenej vody v rybníku, teda od rôznych ponúk sveta, ale jedine od Ježiša Krista, a poukázal na potrebu a význam Cirkvi.

Slávnostnú svätú liturgiu spoluslávilo tridsať kňazov a spevom ju sprevádzal Gréckokatolícky chrámový zbor bl. Pavla Petra Gojdiča z Vranova nad Topľou-Čemerného a mládežnícka kapela Onezim. Na konci slávnosti zaznelo pri príležitosti Dňa matiek aj blahoželanie všetkým matkám. (Radovan Kuzmiak)

HLINNÉ ■ Vo farnosti Hlinné a filiálnej obci Jastrabie nad Topľou sa počas pôstneho obdobia konala už tretia potravinová zbierka pre núdznych. Začiatkom paschálneho obdobia sa potravinami podporili sociálne slabšie rodiny v centre Dorka v Prešove. (A. Uhrin)

LEVOČA ■ Katolícke pedagogické a katechetické centrum zorganizovalo 26. apríla celoslovenské kolo výtvarnej súťaže *Biblia očami detí a mládeže*. Trojčlenná porota zložená z odborníkov v oblasti umenia a biblistiky hodnotila výtvarné práce, ktorých predmetom boli Kniha Rút, Prvá kniha kráľov a Evanjelium podľa sv. Matúša. Z prác, ktoré postúpili z eparchiálnych kôl Prešovskej metropolie, v kategórii 5. – 6. ročník ZŠ získala 3. miesto Petra Sekáčová z Cirkevnej spojenej školy Svätej rodiny v Sečovciach, v kategórii stredných škôl a gymnázií vyhral 2. miesto Jakub Bodnár z Cirkevného gymnázia sv. Jána Krstiteľa v Trebišove a v kategórii špeciálnych škôl pre slabozrakých a nevidiacich sa ako tretí umiestnil Dominik Marchevka zo Špeciálnej základnej školy sv. Anny v Starej Ľubovni. (M. Girovská)

VEĽKÝ ŠARIŠ ■ Mladí z Gréckokatolíckeho mládežníckeho pastoračného centra v Prešove putovali 8. mája na Šarišský hrad. Deň začali spoločnou svätou liturgiou na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity v Prešove, kde v homílii otec Martin

Byzantinos/Dávid Kováč

PÚŤ MLADÝCH A RODÍN KOŠICKEJ EPARCHIE

RUSKÁ BYSTRÁ ■ Pri príležitosti chrámového sviatku Prenesenia úctyhodných ostatkov svätého Mikuláša sa 19. mája konala slávnosť Košickej eparchie spojená s púťou mladých a rodín, ako aj s oslavami Dňa obce Ruská Bystrá. Svätú liturgiu slávil košický protosynkel archimandrita Jaroslav Lajčiak. V homílii pripomenul, že mnohí hľadajú životný pokoj vo svete, ale on sa dá nájsť práve doma pri Kristovi, tak ako ho našla Samaritánka pri Jakubovej studni. Spev viedol Zbor sv. Romana Sladkopevca obohatený piesňami mládeže. Duchovný program sa zakončil modlitbou časti z Akatistu k sv. Mikulášovi. Nasledoval duchovno-kultúrny program, ktorý tvorili piesne a pantomíma mladých, svedectvo, katechézy, spev a tance, ktorými sa predstavili Základná škola Podhoroď, SSk Inovské trio, SSk Labirski beťare, Folklórny súbor Viničiar, hostia z Ukrajiny a skupina Traky.

Slávnosť organizovala farnosť Ruský Hrabovec, obec Ruská Bystrá, rada pre mládež Košickej eparchie a Spoločenstvo kňazských a laických rodín. Záznam svätej liturgie možno vidieť v archíve televízie RTVS. (TSKE)

V BARDEJOVE SA USKUTOČNILO CELOSLOVENSKÉ VEČERADLO

Tomáš Molčan

BARDEJOV ■ Vo Farnosti svätých apoštolov Petra a Pavla sa 13. mája uskutočnilo celoslovenské večeradlo Mariánskeho kňazského hnutia. Rímskokatolícki i gréckokatolícki kňazi a veriaci z celého Slovenska si tak uctili a obnovili si zasvätenie k nebeskej Matke. Na podujatí sa zúčastnil aj prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ, ktorý slávil archijerejskú svätú liturgiu.

V kázni zdôraznil, že 13. máj je spojený nielen s viacerými dôležitými udalosťami, výročím zjavenia Panny Márie vo Fatime a atentátom na pápeža svätého Jána Pavla II., ale tento deň sa má stať pamätným kvôli budovaniu osobného vzťahu k Ježišovi a k nebeskej Matke. Pripomenul, aby prijaté milosti boli dobre využívané na duchovný úžitok a aby sa nezanedbávala modlitba posvätného ruženca. Po archijerejskej svätej liturgii si kňazi a veriaci modlitbou spoločne obnovili zasvätenie k nebeskej Matke. (Tomáš Molčan)

Tkáč, duchovný správca GMPC, vyzdvihol potrebu pravdivosti a priamosti srdca pred Bohom. Po výstupe na hrad si oddýchli pri spoločnej *opekačke*. (M. Baran)

TRNAVA ■ Študentka druhého ročníka Cirkevného gymnázia sv. Jána Zlatoústeho v Humennom Tamara Ivančová sa 9. mája stala majsterkou Slovenskej republiky v atletike stredných škôl. V behu na 1 500 m získala prvé miesto. Svojím výkonom výborne reprezentoval školu aj Miloš Jakubov, študent prvého ročníka, ktorý na štyristometrovej trati finišoval vo svojom osobnom rekorde a umiestnil sa na šiestom mieste. (E. Jaroš)

KOŠICE ■ Na košickom eparchiálnom úrade sa 14. mája uskutočnil Kňazský deň Košickej eparchie na tému *Sociálno-morálne aspekty rodiny*. Program otvoril vladyka Milan Chautur CSsR, košický eparcha, spoločnou modlitbou tretej hodinky. Potom otec Juraj Moščák, kaplán farnosti Trebišov, predstavil *Problémy súčasnej spoločnosti očami sociálnej náuky Cirkvi*. Svoju prednášku obohatil mnohými konkrétnymi príkladmi zo života spoločnosti. *Bioetický pohľad na hodnotu života* prezentoval otec Martin Miňo, kaplán farnosti Michalovce. Počas dňa mohli kňazi darovať krv na mobilnej jednotke Národnej transfúznej služby v Košiciach. Táto pomoc košických kňazov sa koná každoročne. (TSKE)

BANSKÁ BYSTRICA ■ Prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ sa 14. mája zúčastnil na zasadnutí environmentálnej subkomisie pri Konferencii biskupov Slovenska. (IS PA)

PREŠOV-SEKČOV ■ Vo sviatok Polovice Päťdesiatnice 15. mája sa v Chráme Povýšenia sv. Kríža konali pravidelné modlitby spoločenstva Cenacolo. Úvodnú eucharistickú modlitbu s požehnaním viedol otec Jozef Zorvan. Svätú liturgiu slávil prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ, ktorý sa v závere prihovoril a uistil prítomných o svojej blízkosti a podpore všetkým, ktorí bojujú proti závislostiam rôzneho druhu. (R. Baka)

JUSKOVA VOĽA ■ V Gréckokatolíckom mládežníckom centre Bárka sa 17. – 19. mája konal Kurz Filip, ktorý viedol tím Petra Liptáka z Košíc. Na kurze sa zúčastnilo 50 mladých z rôznych farností Prešovskej archieparchie. Mnohých povzbudil k intenzívnejšej modlitbe, k čítaniu Svätého písma a angažovaniu sa v spoločenstve Cirkvi. (E. Eštvan)

PREŠOV ■ Na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity sa 21. mája konali štátne skúšky bohoslovcov záverečného ročníka Prešovskej archieparchie, na ktorých

archív rehole

KOŠICKÍ VERIACI SPOZNALI REHOĽNÝ ŽIVOT SESTIER SLUŽOBNÍC

KOŠICE ■ Pri príležitosti Roka bl. Jozafáty, spoluzakladateľky sestier služobníc Nepoškvrneného Počatia Panny Márie, mohli veriaci 12. mája v Katedrále Narodenia Presvätej Bohorodičky bližšie spoznať život rehoľníčok. V úvodnej katechéze otec Martin Mráz, sekretár a hovorca košického eparchu, opísal čas a okolnosti príchodu sestier na Slovensko, ktoré sa uskutočnilo na pozvanie vtedajšieho prešovského biskupa Pavla Petra Gojdiča v roku 1928. Nasledovalo premietanie filmu *Lebo oni budú nasýtení*, ktorý predstavuje život rehole. (Alžbeta Gerberyová SNPM)

sa zúčastnil aj prešovský arcibiskup metropolita Ján Babjak SJ. V nasledujúci deň absolvovali za účasti košického eparchu Milana Chautura CSsR štátne skúšky bohoslovci Košickej eparchie. (IS PA, TSKE)

BRATISLAVA ■ Pred Národnou radou SR zbierali v polovici mája aktivisti podpisy pod petíciu o ochrane života. Verejne ju podporilo zatiaľ osemnásť zákonodarcov. V období jún až október sa plánuje vo viacerých mestách na Slovensku zber podpisov od občanov. Petícia má dve legislatívne požiadavky. Aktivisti chcú zrušiť zákon, ktorý umožňuje potraty bez akéhokoľvek dôvodu počas prvých troch mesiacoch tehotenstva. Druhou požiadavkou je doplniť Ústavu Slovenskej republiky o zákaz eutanázie. Občania, ktorú chcú petíciu podpísať alebo chcú pomôcť ako dobrovoľníci, môžu napísať na adresu peticia@wefi.sk. (TK KBS)

PREŠOV ■ Fórum kresťanských inštitúcií usporiadalo 18. mája *Veľtrh sociálnych aktivít* (VSA) v nákupnom centre Eperia. Medzi dvadsiatimi štyrmi organizáciami, ktoré prezentovali rôzne sociálne aktivity, bola zastúpená aj prešovská gréckokatolícka charita a Dom sv. Kozmu a Damiána, ktorý vedú sestry služobnice Nepoškvrnenej Panny Márie. Cieľom VSA je priblížiť ľuďom sociálne iniciatívy v prospech ľudí, ktorí sa ocitli v núdzi alebo v existenčných problémoch a sú odkázaní na pomoc zvonka. Okoloidúci, nakupujúci alebo predavači mohli získať odpovede na riešenie problémov v rôznych oblastiach sociálnych služieb – starostlivosť o starých a chorých, ľudí bez domova, siroty, závislých, chudobné rodiny, osamelé matky, Rómov v osadách, týrané osoby a využiť aj právne poradenstvo. (sluzobnice.sk)

PREŠOV ■ Na Gréckokatolíckej teologickej fakulte Prešovskej univerzity sa 9. mája konala doktorandská vedecká konferencia pod názvom *Súčasné trendy a výzvy v katolíckej teológii a religionistike.* Konferencia sa niesla v duchu odborných príspevkov a diskusií na problémy súčasnej spoločnosti, medzi ktoré patrí kríza morálnych hodnôt, rodiny, životného prostredia, extrémizmus či napäté vzťahy medzi ľuďmi. (S. Šveda)

BRATISLAVA ■ Keďže organizátori Národného pochodu za život, ktorý sa uskutoční 22. septembra 2019 v Bratislave, budú počas akcie potrebovať pomoc asi tisícky dobrovoľníkov, tím Národného pochodu za život spustil 22. mája oficiálnu registráciu dobrovoľníkov. Prihlásiť sa možno na internetovej stránke pochodzazivot.sk a registrovať sa za dobrovoľníka len online vopred. (M. Michalčík)

PONDELOK
10. jún

Pondelok Svätého Ducha

Neveriace a skazené pokolenie, dokiaľ budem s vami? (Mt 18, 17)

Uf, ako sa to ťažko počúva! Lebo slovo je dnes adresované mne, Petrovi, a tebe, Jozef, Michal, Mária... Cítiš, ako sa búri naša pýcha? Kto si dovolil niečo také o mne povedať? Sám Boží Syn, ktorý je pravda! A čím skôr tieto slová o sebe prijmeš, tým lepšie. On pozná naše srdce a vie, ako rýchlo sme ochotní uveriť čomukoľvek, ako ľahko dokážeme urobiť kompromis so svojím svedomím. Sme skazení našimi hriechmi, a preto je jeho slovo pravdivé. Avšak jeho milosrdenstvo je väčšie, lebo prišiel kvôli hriešnikom.

Liturgia: Ef 5, 8b – 19, zač. 229; Mt 18, 10 – 20, zač. 75; predobr. antifóny a blaženstvá; menl. časti zo sviatku; namiesto *Dôstojné je* sa spieva velebenie a 9. irmos z utierne sviatku (HS: 251; PZ: 219; HP: 235)

UTOROK
11. jún

Apoštoli Bartolomej a Barnabáš

A šli za ním veľké zástupy z Galiley a Dekapola, z Jeruzalema... (Mt 4, 25)

Nie je ťažké ísť v zástupe. Nesie ťa a niekedy ani nevieš, prečo si v ňom. Omnoho ťažšie je ísť proti zástupu. Ako ľahko sa vieme zviesť zmýšľaním tohto sveta o interrupcii, eutanázii, migrantoch. Mať iný názor je nebezpečné. Nebudem predsa vytŕčať z davu. Ale o to tu ide. Nebyť iný, ale byť Kristov. Nemať ducha tohto sveta, ale mať Božieho Ducha.

Liturgia: Rim 1, 1 – 7; 13 – 17, zač. 79; Mt 4, 25 – 5, 13, zač. 10 (radové); Sk 11, 19 – 30, zač. 28; Lk 10, 16 – 21, zač. 51a (apoštolom); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár zo sviatku a apoštolom, *Sláva,* kondák apoštolom, *I teraz,* kondák zo sviatku; ostatné zo sviatku a apoštolom; namiesto *Dôstojné je* sa spieva velebenie a 9. irmos z utierne sviatku (HS: 248, 385; PZ: 216, 365; HP: 232, 388)

STREDA
12. jún

Prepodobný Onufrios Veľký a Peter Atoský

Ak vaša spravodlivosť nebude väčšia ako spravodlivosť zákonníkov a farizejov, nevojdete do nebeského kráľovstva. (Mt 5, 20)

Aká bola spravodlivosť farizejov a zákonníkov, aby naša mohla byť väčšia a mohli sme vojsť do nebeského kráľovstva? Bola postavená na Zákone a jeho dodržiavaní. Koľkokrát v živote sa stávam farizejom a zákonníkom? Žiadam od svojich najbližších dodržať zákon: „Nič od teba nechcem, len... Rob to, čo máš robiť, a všetko bude v poriadku.“ Ale tu je niekto väčší ako zákon a on jediný je spravodlivý. Svoj zákon však postavil na milosrdenstve a až potom na spravodlivosti. Ak by to nebolo tak, nikto z nás nemá šancu vojsť do kráľovstva.

Liturgia: Rim 1, 18 – 27, zač. 80; Mt 5, 20 – 26, zač. 12; predobr. antifóny a blaženstvá (alebo prvá a druhá ant. zo sviatku a tretia každodenná s pripivom zo sviatku); menlivé časti zo sviatku; namiesto *Dôstojné je* sa spieva velebenie a 9. irmos z utierne sviatku (HS: 248; PZ: 216; HP: 232)

ŠTVRTOK
13. jún

Mučenica Akvilína

Každý, kto na ženu hľadí žiadostivo, už s ňou scudzoložil vo svojom srdci. (Mt 5, 27 – 28)

Aké ťažké to dnes majú mladí. Niekedy stačilo, že sa v *telke* na začiatku filmu objavila hviezdička, a každý vedel, čo má robiť. Dnes? Nestíhaš sledovať, odkiaľ na teba číha ponuka lacného sexu, priateľstva na jednu noc, morálnej neviazanosti. Čo s tým? Utiecť nemáš kde. Odpoveďou na to sú naše rodiny. Opravdivá úcta k vlastnému telu, úcta voči manželovi, manželke. Iba to dokáže budovať zdravý sexuálny život, ktorý sa prenáša do intímnosti manželstva.

Liturgia: Rim 1, 28 – 2, 9, zač. 81; Mt 5, 27 – 32, zač. 13; menlivé časti ako 12. júna (HS: 248; PZ: 216; HP: 232)

PIATOK
14. jún

Prorok Elizeus

Nebudeš krivo prisahať, ale splníš, čo si Pánovi prisahal... (Mt 5, 33)

Veľakrát sa hovorí, že slovo robí chlapa. Nie preto, že veľa rozpráva, ale že si za svojím slovom stojí. Všetky vzťahy, priateľstvá a spolunažívanie je postavené na slove. A preto je jeho váha veľmi veľká. Prvé zmluvy boli postavené na jednoduchom slove. O to viac je to slovo zraniteľnejšie, ak sa prestane dodržiavať. Vtedy sa všetko rúca – priateľstvá, dôvera, vzťahy. Preto sú veľmi vážne slová: „Ale vaša reč nech je ‚áno – áno,‘ ‚nie – nie.‘ Čo je navyše, pochádza od Zlého.“ (Mt 5, 37)

Liturgia: Rim 2, 14 – 29, zač. 82; Mt 5, 33 – 41, zač. 14; menlivé časti ako 12. júna; voľnica (HS: 248; PZ: 216; HP: 232)

SOBOTA
15. jún

Zakončenie sviatku Päťdesiatnice

Prorok Amos

Vy teda buďte dokonalí, ako je dokonalý váš nebeský Otec. (Mt 5, 48)

To je výzva pre svätých a ja nie som svätý! Toto si povedali mnohí svätci predtým, než prijali výzvu. Ak si športovec, máš svoj športový vzor. Ak si človek tohto sveta, máš svoju celebritu. A ak si kresťan? Ak to nie je Boh, môj a tvoj Spasiteľ, potom kto ťa odeje šatom svätosti? Veď iba on je svätý, ako to potvrdzuje Levitikus: „Buďte svätí, lebo ja, Pán, váš Boh, som svätý!“ (Lv 19, 2) Prečo sa tak bojíme svätosti? Sami sa nemáme šancu stať svätými, dokonalými. Ak však túžime po svätosti, on to v nás môže spôsobiť. Jedine on má moc robiť zázraky. Z nás, ľudí plných sebectva a pýchy urobiť svoj svätý ľud.

Liturgia: Rim 1, 7b – 12, zač. 79b; Mt 5, 42 – 48, zač. 15; menlivé časti ako 12. júna (HS: 248; PZ: 216; HP: 232)

NEDEĽA
16. jún

1. nedeľa po Päťdesiatnici – Všetkých svätých

Patriarcha Nikefor Vyznávač

Pozri, my sme opustili všetko a išli sme za tebou. Čo z toho teda budeme mať? (Mt 19, 27)

Mať z toho niečo. Je to doslova súčasť našej identity. Každá naša činnosť, každá služba je spojená s touto otázkou. Študujem, aby som bol lekár, inžinier. Trénujem, aby som mohol reprezentovať. Chodím do *fitka,* behám, aby som dobre vyzeral. Chodíme do chrámu, modlíme sa, postíme sa, aby sme boli spasení. Evokuje to, že titul sme si zaslúžili. Veď som drel na výške, ten reprezentačný dres je výsledok mojich tvrdých tréningov, moja postava je výsledkom môjho odriekania si a aj nebo je odpoveďou na moje modlitby. Aké jednoduché by to bolo. Možno inde to tak funguje, ale v otázke viery a spásy nie, lebo Boh spásu dáva úplne zadarmo. Nechcem povedať, že chodiť do chrámu či modlitby nemajú zmysel. Chcem povedať, že Boh si nás ešte pred stvorením sveta zamiloval a neušetril ani svojho jednorodeného Syna, aby sme mohli byť spasení. To je to, čo Boh dáva úplne zadarmo. Spásu. To budeme mať z toho, že sme uverili.

Liturgia: Hebr 11, 33 – 12, 2a, zač. 330; Mt 10, 32 – 33. 37 – 38; 19, 27 – 30, zač. 38; hlas 8; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár z hlasu a svätým, *Sláva, I teraz,* kondák svätým; ostatné z hlasu a svätým (HS: 253; PZ: 221; HP: 237)

PONDELOK
17. jún

Mučeníci Manuel, Sabel a Izmael

Hľadajte teda najprv Božie kráľovstvo a jeho spravodlivosť a toto všetko dostanete navyše. (Mt 6, 33)

Čo znamená hľadať Božie kráľovstvo? To, že sa musíme vybrať na cestu a rozprávkovo ísť za sedem hôr a sedem dolín? Avšak Lukáš vo svojom evanjeliu povie: „Božie kráľovstvo je medzi vami.“ (Lk 20 ,17) Teda som v Božom kráľovstve, alebo nie som? Podľa čoho to poznám? Podľa jeho spravodlivosti. A na čom je postavená jeho spravodlivosť? Na milosrdenstve a odpúšťaní. Kráľovstvo tohto sveta je postavené na starozákonnom: oko za oko, zub za zub. V akom kráľovstve si ty prežil dnešný deň?

Liturgia: Rim 2, 28 – 3, 18, zač. 83; Mt 6, 31 – 34. 7, 9 – 11, zač. 19; každodenné antifóny; menlivé časti z pondelka (HS: 154; PZ: 108; HP: 109)

UTOROK
18. jún

Mučeník Leontios

Abrahámovi sa viera počítala za spravodlivosť. (Rim 4, 9)

Abrahám uveril, že napriek starobe Sáry bude mať syna a počítalo sa mu to za spravodlivosť. Pod vrchom Morja však povie sluhom: „Vy ostaňte tu s oslom, ja a chlapec pôjdeme až tamto. Pomodlíme sa a vrátime sa k vám.“ (Gn 22, 5) Vie, že Boh od neho žiada obetu Izáka, a predsa povie: „... vrátime sa k vám.“ Toto je Abrahámova viera. Uveril, že Boh má moc aj mŕtvych vzkriesiť. Toto chce Boh robiť aj s nami. Aby si proti nádeji uveril, že on má moc zmeniť tvoj život, že má moc vyliečiť tvoju chorobu, zachrániť manželstvo, vyriešiť nezamestnanosť. A to sa ti bude počítať za spravodlivosť.

Liturgia: Rim 4, 4 – 12, zač. 86; Mt 7, 15 – 21, zač. 22; každodenné antifóny; menlivé časti z utorka (HS: 155; PZ: 109; HP: 110)

STREDA
19. jún

Apoštol Júda, podľa tela Pánov brat

Kto ma miluje, bude zachovávať moje slovo... (Jn 14, 23)

Miluješ Krista? Áno, isteže, veď som veriaci... Tak potom zachovávaš jeho prikázania. Raz istú našu herečku oslovili novinári s otázkou: „Myslíte si, že je Slovensko kresťanské?“ „Áno,“ znela odpoveď, „v nedeľu od ôsmej do jedenástej. Vtedy sú kostoly plné.“ Cítiš, brat, sestra, o čo tu ide? O našu dvojtvárnosť. Nikoho nie je potrebné presviedčať o tom, že som kresťan, ak to môj život potvrdzuje. Vôbec sa to nemeria počtom veriacich v chráme, ale naším životom. V Antiochii učeníkov prvý raz nazvali kresťanmi. Podľa koho? Podľa Krista. Lebo títo muži a ženy svojím životom vydávali znaky, ktorými sa mu podobali. Už si vieme dať odpoveď, či sme dnes vydávali znaky Ježiša Krista, alebo nie? Či ho milujeme, alebo nemilujeme?

Liturgia: Rim 4, 13 – 25, zač. 87; Mt 7, 21 – 23, zač. 23 (radové); Júd 1, 1 – 10, zač. 77; Jn 14, 21 – 24, zač. 48b (apoštolovi); predobrazujúce antifóny a blaženstvá; menlivé časti svätému (HS: 387; PZ: 367; HP: 390)

ŠTVRTOK
20. jún

Poklona prečistým tajomstvá tela a krvi Pána Ježiša Krista
Hieromučeník Metod Patarský

Vaši otcovia jedli na púšti mannu a pomreli... Kto bude jesť z tohto chleba, bude žiť naveky. (Jn 6, 49)

Bolo by dobré mať Boha, ktorý nasýti svoj národ. A Boh to skutočne dokázal. Najprv zázračne mannou na púšti, a neskôr pri rozmnožení chleba a rýb. Ale Ježiš neprišiel, aby riešil sociálne otázky. Prišiel, aby raz a navždy vyriešil otázku nášho večného života. Tak, že nám dal jesť svoje Telo a piť svoju Krv. Ak by ľudia poznali skutočnú hodnotu Eucharistie, vstupy do chrámov by strážila polícia.

Liturgia: 1 Kor 11, 23 – 32, zač. 149; Jn 6, 48 – 54, zač. 23; menlivé časti zo sviatku; namiesto *Dôstojné je* sa spieva velebenie a 9. irmos z utierne sviatku; myrovanie (HS: 254; PZ: 223; HP: 239)

PIATOK
21. jún

Mučeník Julián Tarzský

To sa vám stane, aby ste vydali svedectvo. (Lk 21, 13)

Po Ježišovom vzkriesení apoštol Peter s odvahou pred veľradou povie: „Jeho Boh svojou pravicou povýšil za Vládcu a Spasiteľa, aby daroval Izraelu pokánie a odpustenie hriechov. A my sme toho svedkami.“ (Sk 5, 31 – 32) Nič dôležitejšie nemôžeš dať tomuto svetu ako svedectvo o Kristovi. Nie to, čo si niekde načítal alebo počul na náboženstve, ale tvoje osobné svedectvo. Čo Boh urobil konkrétne v tvojom živote. Ako ti pomohol, ako ťa zachránil. Odvahu!

Liturgia: Rim 5, 17 – 6, 2, zač. 90; Mt 9, 14 – 17, zač. 31; predobrazujúce antifóny a blaženstvá (alebo prvá a druhá antifóna zo sviatku, tretia každodenná s refrénom sviatku); každodenný vchod s refrénom sviatku; menlivé časti zo sviatku; namiesto *Dôstojné je* sa spieva velebenie a 9. irmos z utierne sviatku; zdržanlivosť od mäsa (HS: 254; PZ: 223; HP: 239)

SOBOTA
22. jún

Hieromučeník Eusebios

... ale sú ospravedlnení zadarmo jeho milosťou, vykúpením v Kristovi Ježišovi. (Rim 3, 24)

Ako dobre sa to počúva – byť zadarmo ospravedlnený jeho milosťou. Ak by sme sa odvolávali na jeho spravodlivosť, nikto z nás nemá šancu byť zachránený. Jedine dovolávať sa jeho milosti. Boh našiel niekoho, svojho jednorodeného Syna, ktorý bol ochotný zomrieť. On ma pred Otcom ospravedlnil svojou milosťou a ja som zachránený. Najväčší obraz jeho lásky k človeku je jeho milosrdenstvo. Nepotrebuješ viac, iba uveriť tejto láske, tomu, že Boh umrel, aby si mohol večne žiť.

Liturgia: Rim 3, 19 – 26, zač. 84; Mt 7, 1 – 8, zač. 20 (radové); menlivé časti ako 21. júna (HS: 254; PZ: 223; HP: 239)

NEDEĽA
23. jún

2. nedeľa po Päťdesiatnici
Mučenica Agripína

Poďte za mnou a urobím z vás rybárov ľudí. (Mt 4, 19)

Možno si povieš, že Cirkev zámerne vybrala čítanie, lebo sa chystajú kňazské vysviacky a celé dnešné evanjelium je vlastne o povolaní. Ak by to bolo pravdou, potom laickí veriaci dnes v chráme nemajú čo robiť, lebo nie sú kňazmi. No všetci máme účasť na Kristovom kňazstve. Niektorí osobitne cez sviatostné kňazstvo, ale všetci sme povolaní. A preto Ježišove slová „poď za mnou“ sú adresované každému z nás. Zanechať siete znamená zanechať istoty a ísť za Ježišom. Tak ako rybári zanechali svoje siete, cez ktoré nasýtia svoje rodiny, Boh nás pozýva zanechať svoje istoty. Zakúsiť, čo je viera. Oprieť sa o Ježiša, o jeho slovo. Ako Abrahám. Vykročil do neznáma, do cudzej krajiny, lebo dostal prísľub, že dostane syna a zem. S vierou išiel Dávid do boja proti Goliášovi a v mene Boha zvíťazil.

Liturgia: Rim 2, 10 – 16, zač. 81b; Mt 4, 18 – 23, zač. 9; hlas 1; predobrazujúce antifóny a blaženstvá; tropár z hlasu a zo sviatku, *Sláva,* kondák z hlasu, *I teraz,* kondák zo sviatku; ostatné z hlasu a zo sviatku; namiesto *Dôstojné je* sa spieva velebenie a 9. irmos z utierne sviatku (HS: 143, 254; PZ: 96, 223; HP: 97, 239)

Peter Cap

detská Mozaika

Vo viere

Príbehy poslušníka

Píše a kreslí Dada Kolesárová.

Ahoj, deti, pravidlá sú veľmi dôležité, sú akýmisi smerovkami, aby sme ľahšie napredovali. Preto sa v školách používa veľké množstvo príručiek a slovníkov, v doprave existujú dopravné predpisy a v spoločnosti máme zasa súbor zákonov. Aj v našom duchovnom a modlitebnom živote potrebujeme nejaké smerovky, ktoré nás zjednocujú pri spoločných modlitbách v chráme. Slúžia nám na to rôzne knihy, v ktorých sú zachytené texty modlitieb.

Jednou z dôležitých kníh (alebo lepšie povedané súbor kníh, lebo ich je viacero), ktorá obsahuje texty modlitieb a ich postupnosť počas celého dňa, sa nazýva minea. Nájdete v nej časti liturgických modlitieb, ktoré sa počas roka menia, teda sú na každý deň iné – podľa toho, či si spomíname na nejakého svätého alebo slávime nejaký sviatok. Tieto texty nám pomáhajú hlbšie si uvedomiť podstatu sviatku alebo približujú život svätého tohto dňa.

Menlivé časti

V našom obrade sa v spoločných modlitbách nachádzajú stále – nemenné časti – akési základné „telo" modlitby, na ktoré potom „obliekame odev" menlivých častí. Tie sa menia každý deň podľa toho, ktorú časť cirkevného roka prežívame, aký sviatok alebo ktorého svätca si v daný deň pripomíname. Niekedy je to trocha náročné, ale v mnohých týchto modlitbách je (často neprebádaná) nesmierna duchovná hĺbka. Trošku si ich priblížime.

- Antifóny – spievané časti žalmov
- Tropár – hlavný spev o sviatku alebo svätcovi v prirovnaniach – *tropas*
- Kondák – z gr. slova *kontakion* (krátky), krátke piesne, ktoré obsahujú základnú myšlienku sviatku alebo oslavy svätého
- Bohorodičník – text na česť a pochvalu Bohorodičky
- Prokimen – úvodný verš k čítaniam, spieva sa s medziveršami
- Aleluja s veršami – pieseň medzi apoštolom a evanjeliom z veršov žalmov
- Pričasten – spev pred prijímaním
- Irmos – sprvá pieseň ódy kánona (na utierni)
- Velebenie – časť, ktorá sa spieva namiesto *Dôstojné je*
- Rôzne slohy (stichyry; napr. veršové, lítijné, evanjeliové) – piesne, ktoré oslavujú cnosti svätého alebo ústrednú myšlienku liturgického dňa
- Dogmat – spevy, ktoré spolu s oslavou Bohorodičky obsahujú aj dogmu o vtelení Božieho Syna
- Sedalen – spev, ktorý sa spieva posediačky
- Ipakoj – sviatočné napomenutie, ktoré treba vnímať, obsahom je príprava myronosíc na pomazanie Ježišovho tela (najčastejšie na nedeľnej utierni)
- Ikos – text po šiestej óde kánona na utierni, ktorý obšírnejšie hovorí o slávenom tajomstve
- Tropáre kánona – piesne po irmose v óde kánona
- Svetilen – modlitby za osvietenie duše svetlom Božej milosti na utierni po kánone
- Mučeničen (mučeničník) – spev mučeníkovi
- Krížobohorodičník – spev o účasti Bohorodičky na bolestiach Ježiša Krista

Slovíčko

Slovo minea je gréckeho pôvodu. Pochádza zo slova *menaion* a to zasa od slova *men*.

Úloha: Chceš vedieť, čo to slovo pomenúva? Vyrieš rébus a dozvieš sa jeho význam.

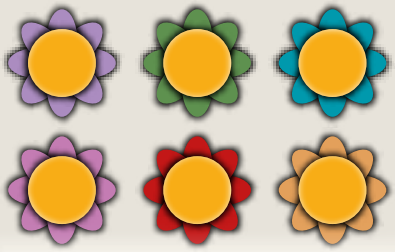

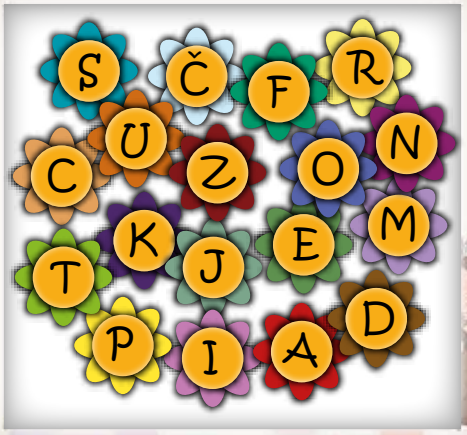

NA SLOVO DAROVALI

Mária Kolesárová, Dargov – 10 eur; Ružencové bratstvo, Trhovište – 50 eur; Ružencové bratstvo, Kazimír – 30 eur; Anna Rusnáková, Dargov – 10 eur; bohuznáma z Prešova – 50 eur; Anna Romaňáková – 20 eur; bohuznámy na rekonštrukciu redakcie – 100 eur; Mária Hromjáková, Tichý Potok – 100 eur; Monika Kandráčová, Krásna Lúka – 30 eur; Viktor Sučko, Okružná – 5 eur; Anna Romaňáková – 20 eur; čitatelia časopisu, Dolný Kubín – 70 eur; Ľuboš Polician – 30 eur; Mária Mackovjaková, Kojšov – 8 eur; Alžbeta Kvašňáková, Sabinov – 10 eur; bohuznáma – 20 eur; Ján Tkáč, Prešov – 30 eur; Veronika Jesenská – 10 eur

Zo srdca ďakujeme.

BLAHOŽELÁME

V živote človeka prichádzajú chvíle radosti i smútku, chvíle nádeje i beznádeje, chvíle nadšenia i sklamania. V týchto dňoch si pripomínate dôležitú a radostnú chvíľu. Chvíľu, keď vás, otec **Tomáš Ficher,** kaplán farnosti Furča, vaša dobrá matka pred tridsiatimi rokmi priviedla na tento svet. Pri príležitosti vášho životného jubilea vám vyprosujeme od Všemohúceho hojnosť Božích milostí a zdravia. Nech vás váš patrón, ktorý je vaším celoživotným ochrancom, i naďalej ochraňuje, pomáha a sprevádza na neľahkej púti – púti pastiera, ktorý vedie svoje stádo do Božieho košiara. Ešte raz zo srdca vám všetko dobré prajú veriaci farnosti Košice-Furča. Ďakujeme za vedenie biblickej školy.

18. júna uplynie 30 rokov od chvíle, keď náš duchovný otec **Michal Zorvan** prijal sviatosť kňazstva a tiež tretie výročie jeho príchodu do našej farnosti. Pri tejto príležitosti ďakujeme nebeskému Otcovi za pastiera, ktorého nám poslal, a otcovi Michalovi sa chceme úprimne poďakovať za svedectvo života, lásky a dobroty, za obetavú a nezištnú prácu vo farnosti, či už s mládežou, alebo pri skrášľovaní nášho chrámu, za kázne, ktoré prenikajú do srdca každého človeka. Do ďalších rokov vášho života vám a celej vašej rodine želáme veľa Božích milostí a darov Svätého Ducha, pevné zdravie, Božie požehnanie a ochranu Presvätej Bohorodičky. Ďakujeme nebeskému Otcovi za dobrého pastiera a želáme si, aby ste ešte dlho pôsobili medzi nami. *Živite, ľudije, na blaho svita, našomu svjaščenikovi mnohaja lita!*

veriaci z Beloveže

Drahý otec **Vlastimil Bajužik**, 18. júna oslávite krásne 25. výročie prijatia tajomstiev kňazstva. Pri tejto príležitosti prijmite srdečné blahoželanie od vďačných farníkov s prianím, aby aj ďalšie roky a kroky vášho života boli požehnané Ježišovou láskou, vedené Svätým Duchom a ochraňované Božou Matkou. Povolanie kňaza je ťažké, ale v dnešnom svete nesmierne potrebné, preto úprimne ďakujeme Bohu za dar vašej prítomnosti, ktorou obohacujete naše duchovné životy. Veľmi si vážime i vašu prácu s mládežou. Prosíme teda dobrotivého Boha, nech láskavým okom hľadí na pedagogickú činnosť, ktorú vykonávate na našej ZŠ v Zalužiciach aj na gymnáziu v Michalovciach. Nech vás v nej naďalej vedie a posilňuje. Vieme, že život kňaza je neprestajná obeta. Možno sa len hlboko skloniť pred mužom, ktorý sa podujme na takú službu. Ďakujeme vám za ňu. Otec Vlastimil, nech vás Boh sprevádza a ochraňuje na vašej, dúfame, že ešte dlhej ceste, nech vás i vašu rodinu zachová v dobrom zdraví a nech vás obdarí svojím požehnaním. S úctou a láskou vám to vyprosujú veriaci zo Zalužíc a Hažína.

Uplynulo 25 rokov odvtedy, keď náš duchovný otec **Jozef Matejovský** prijal 19. júna 1994 kňazskú vysviacku. Drahý náš duchovný otec, prijmite od nás, svojich farníkov z farnosti Košice-Furča blahoželanie k 25. výročiu kňazskej vysviacky. Prajeme vám do ďalších rokov pevné zdravie, hojnosť milostí a lásky nebeského Otca i darov Svätého Ducha. Nech vám i naďalej pomáhajú kráčať vo svetle evanjelia. Nech sila prúdiaca z kríža a ochrana Panny Márie, Matky kňazov, sú vašou každodennou posilou, odmenou a vďakou za všetko, čo pre našu farnosť robíte. *Mnohaja i blahaja lita!*

Drahý náš duchovný otec **Jozef Zorvan**, 19. júna uplynie 25 rokov, čo ste prijali sviatosť kňazstva. Chceme spolu s vami ďakovať nebeskému Otcovi za tento veľký dar, ktorým nám sprítomňujete Ježišovu obetu a lásku. Od Najvyššieho trojjediného Boha vám vyprosujeme plnosť jeho milostí pre vás i vašu rodinu a ochranu Presvätej Bohorodičky.

vďační veriaci z farnosti Sačurov
a členovia FEB

S vďačnosťou a úctou pozdravujeme duchovného otca **Jána Ducára**, ktorý 25. júna oslávi svoje životné jubileum – 50 rokov. Z celého srdca vám, otec Ján, k jubileu blahoželáme a kyticu modlitieb na prestol Boha za vás prinášame. Ďakujeme za vašu duchovnú prácu, ktorú v našej farnosti vykonávate už dvadsať rokov. Vyprosujeme vám i celej vašej rodine hojné Božie požehnanie a plnosť darov Svätého Ducha pri práci v Pánovej vinici. Nech vás vezme pod ochranný plášť Presvätá Bohorodička a chráni vás v kňazskom i rodinnom živote. Zároveň blahoželáme aj k 25. výročiu kňazskej vysviacky. Nech Pán požehnáva ďalšie roky kňazskej služby a váš patrón, svätý Ján, za vás v nebi oroduje, a nech Božia láska a dobrota prežiaria ďalšie roky vášho života *na mnohaja i blahaja lita.*

veriaci z Košického Klečenova a filiálok

POĎAKOVANIE

Srdečne blahoželám k narodeninám **Márii Horňáčekovej**, ktorá oslávi 77 rokov, a **Márii Šmeringaiovej**, ktorá bude mať 80 rokov. Drahé priateľky Márie, úprimne ďakujem za všetko, čo ste pre mňa urobili, za čas strávený s vami, za vaše skutočné priateľstvá. Nech vás Pán Boh vo svojej štedrosti bohato odmení za každý váš dobrý skutok. *Na mnohaja lita!*

vaša priateľka zo Stankoviec

SPOMÍNAME

„Nik z nás totiž nežije pre seba a nik pre seba neumiera, lebo či žijeme, žijeme Pánovi, či umierame, umierame Pánovi. Či teda žijeme, alebo umierame, patríme Pánovi. Veď Kristus práve preto zomrel a ožil, aby vládol aj nad mŕtvymi, aj nad živými." (Rim 14, 7 – 9)

3. júna sme si pripomenuli štvrté výročie úmrtia gréckokatolíckeho kňaza otca **Andreja Kereštana**, titulárneho kanonika, ktorý 55 rokov svojej kňazskej služby hlásal Božie evanjelium a rozdával veriacim a rodine pokoj a nádej. Ďakujeme všetkým, ktorí si s láskou na neho spomínajú. Navždy ostáva v našich srdciach a modlitbách. *Vičnaja jemu pamjať!* S láskou spomínajú manželka Nadežda, dcéry Vlasta a Kristína s rodinami.

INZERCIA

Umelecká výmaľba chrámov, obnova fasád a reštaurovanie. Pozlátenie a postriebrenie liturgických predmetov. Zľava z ceny. Tel.: 035/659 31 39, 0905 389 162, www.reart.eu

Rekonštrukcie striech a veží kostolov. Nové strechy. Demontáž a likvidácia azbestu. Vypracovanie potrebnej projektovej dokumentácie. www.svestav.sk. Mobil: 0905 437 209, mejl: svestav@stonline.sk

Elektrické pohony zvonov: lineárny a elektromagnetický pohon, diaľkové ovládania zvonov, oprava starých systémov. Tel.: 057/442 18 28; 0907 268 344

Ponúkam prácu maliarom natieračom na kaštieľoch, kostoloch na Slovensku a v Rakúsku. Dobré zárobkové možnosti. Viac informácií: 0905 389 162, mejl: reart007@gmail.com

Viac o inzercii nájdete na casopisslovo.sk /redakcia/.

TV LUX

07.06. (piatok) 08.30 Dobrodružstvá chrobáčikov: Jama plná levov 16.35 Eucharistické zázraky 20.20 PKP 20.30 Charles de Foucauld: Brat všetkých

08.06. (sobota) 08.00 EkoKlbko: O tvorení 09.35 Venezuela: Ženy na kopci 10.10 **Gréckokatolícky magazín (GkM)** R 14.00 **Akatist** 20.30 Pedro Poveda: Svetlo z Guadixu – film

09.06. (nedeľa) 08.00 EkoKlbko: O striedmosti 08.35 **GkM** R 10.30 Svätá omša z Vatikánu 21.00 **Medzi nebom a zemou: Kňaz Michal Hospodár**

10.06. (pondelok) 13.30 Univerzita tretieho veku 16.05 V škole Ducha 22.00 Legenda o svätom Juliovi – dokument 12

11.06. (utorok) 08.20 Dobrodružstvá chrobáčikov: Vďaka postačí 13.25 ***Quo vadis* s Maxom Kašparů** 20.55 **Gréckokatolícky magazín**

12.06. (streda) 03.15 **Akatist** 13.20 **Medzi nebom a zemou: Kňaz Michal Hospodár** R 16.05 **GkM** R 20.20 PKP R 21.30 Jeden na jedného

13.06. (štvrtok) 03.15 ***Quo vadis* s Maxom Kašparů** 04.00 **GkM** R 10.50 PKP 16.45 Kulmenie 17.00 PKP R

14.06. (piatok) 16.35 Eucharistické zázraky 17.30 **Podať pomocnú ruku – dokument o charite v Prešove** 20.30 Svätá Terézia z Avily

15.06. (sobota) 10.10 **GkM** R 14.00 **Akatist** 16.30 **Svätá omša z konferencie Oheň v Prešove**

16.06. (nedeľa) 08.35 **GkM** R 23.05 ***Quo vadis* s Maxom Kašparů** R

17.06. (pondelok) 08.20 Dobrodružstvá chrobáčikov: Pevné putá 20.25 Prageru 22.00 Nový domov – dokumentárny film

18.06. (utorok) 00.25 Podať pomocnú ruku – dokument R 13.25 ***Quo vadis* s Maxom Kašparů** 17.00 Viera do vrecka 20.55 **GkM**

19.06. (streda) 03.15 **Akatist** 16.05 **GkM** R 20.20 PKP R 20.30 Kresťan v spoločnosti

20.06. (štvrtok) 04.00 **GkM** R 08.20 Ben Hur: Preteky slávy 10.50 PKP 17.00 PKP R

21.06. (piatok) 08.20 Fatima: Deň, keď slnko tancovalo 16.35 Eucharistické zázraky 20.20 PKP R 21.30 ***Quo vadis* s Maxom Kašparů** R

22.06. (sobota) 10.10 **GkM** R 11.55 PKP 14.00 **Akatist** 20.30 Desať Božích prikázaní – film

23.06. (nedeľa) 08.35 **GkM** R 10.30 Svätá omša z Bratislavy 18.00 **Svätá omša z Vatikánu**

TV NOE

07.06. (piatok) 07.25 V pohorách po horách (36) 08.25 Príbehy odvahy a víry: Akademik Boris Rauschenbach (13) 13.10 **Do varu s Maxem Kašparů (1)** 16.25 Srdce pro bezmocné

08.06. (sobota) 07.40 Filipínské Rugby – hra o život 18.05 Príbehy odvahy a víry: Otec Alexander Meň (14) 21.00 Život za život – hraný film 23.40 **Řeckokatolický magazín (ŘkM)**

09.06. (nedeľa) 08.55 Dědek a jeho kreslený svět 09.30 **Mše svatá ze Slavnosti Seslání Ducha Svatého z Říma** 11.20 ŘkM R 19.20 Křesťané na Arabském poloostrově

10.06. (pondelok) 13.05 Víra do kapsy: S modlitbou ve vztahu 14.35 Cesta k andělům (35) 18.30 Desatero pro děti: První přikázání 22.10 Kulatý stůl: Mateřství na okraji

11.06. (utorok) 09.25 Egypt – unesené nevěsty 18.40 Sedmihlásky (87) 18.45 Animované příběhy velikánů dějin: Galileo Galilei 21.15 **ŘkM**

12.06. (streda) 09.20 Páter Ignác Stuchlý – dokument 15.20 **Slovo, místo setkání – dokument** 18.45 Křesťané na Arabském poloostrově 21.05 **Do varu s Maxem Kašparů (2)**

13.06. (štvrtok) 11.00 Smírčí kříž 13.35 Generální audience Svatého otce 15.25 ŘkM R 17.15 Jak si mě našel Antonín z Padovy 18.30 Desatero pro děti: Čtvrté přikázání

14.06. (piatok) 08.40 Víra do kapsy 11.10 Artbitr – kulturní magazín (77) 15.25 Vzdálená pobřeží ticha: Kazachstán 18.30 Desatero pro děti: Páté přikázání 22.10 Křesťané v Pákistánu

15.06. (sobota) 07.10 Setkání 12.00 Angelus Domini 15.05 Se salesiány na jihu Madagaskaru 16.30 Vzlétněte vysoko – publicistika 18.00 Příběhy odvahy a víry: Ostrov Sachalin (15)

16.06. (nedeľa) 07.30 **ŘkM** R 09.30 Večeře u Slováka 10.30 Mše svatá z festivalu *Slezská Lilie 2019* 12.40 Světlo pro Evropu (11) 15.10 Štětcem a píšťalou 16.50 Kde bzučí včely

LUMEN

Nedeľa 06.05 Modlitba prvej hodinky

07.06. (piatok) 20.00 Poruchy spánku a ich vplyv na zdravie človeka

08.06. (sobota) 09.30 Nová nádej pre františkánov: Rok 1968 10.00 Európa aj v tvojich rukách (1) 20.15 Turíčna vigília

09.06. (nedeľa) 13.00 Panis Angelicus: Svätá Imelda Lambertini

10.06. (pondelok) 20.00 Anna Zemaníková – herečka, pôsobiaca v Bábkovom divadle na rázcestí

11.06. (utorok) 20.00 Rastlinné a zvieracie motívy v liturgickej symbolike. Hostia: Peter Staroštík a Štefan Fábry

13.06. (štvrtok) 20.00 Košickí mučeníci (3)

14.06. (piatok) 11.10 Európa aj v tvojich rukách (2) 18.00 Svätá omša zo Šuňavy

15.06. (sobota) 09.30 Obnova rehoľného života františkánov po roku 1989

16.06. (nedeľa) 13.00 Eldorádo – rozhlasová hra

18.06. (utorok) 20.00 200 rokov od narodenia a 120 rokov od smrti kňaza, národného buditeľa Júliusa Plošica. Hosť: Gabriel Brendza, farár v Selciach

21.06. (piatok) 11.10 Európa aj v tvojich rukách (3)

22.06. (sobota) 09.30 Podmienky a nové výzvy pre františkánov v 90. rokoch 20. storočia 10.00 Svätá omša zo Skalného 18.00 **Emauzy – gréckokatolícka svätá liturgia z Prešova**

23.06. (nedeľa) 13.00 Princ Gonzaga 14.00 Prečo sú otcovia pre synov dôležití?

26.06. (streda) 09.30 Minulosť i súčasnosť františkánov v Trnave 11.10 Európa aj v tvojich rukách (4) 20.00 Rímskokatolícka farnosť Pucov

30.06. (nedeľa) 13.00 Svetlo v temnotách

RTVS

JEDNOTKA

07.06. (piatok) 10.35 Nitriansky hrad 15.05 Spišský hrad

14.06. (piatok) 15.10 Kláštor benediktínov v Hronskom Beňadiku

16.06. (nedeľa) 13.40 Karpatské bukové pralesy

DVOJKA

08.06. (sobota) 08.55 Božie domy s Vandalom 12.35 Svetové dedičstvo Unesco: Vlkolínec R 16.25 Tatry, Spiš, Pieniny – dokument R 20.10 Anjeli strážny Štefana Chrappu

09.06. (nedeľa) 06.30 Božie domy s Vandalom R 10.00 Sviatok Zoslania Svätého Ducha – svätá omša z Dolného Kubína 13.30 Televízny posol 15.30 Živ nás, Bože, živ nás! 19.40 Slovo 01.30 Slovo R

10.06. (pondelok) 12.50 Televízny posol

12.06. (streda) 12.40 Bez domova – dokument R 14.55 Patróni stratených – dokument R

13.06. (štvrtok) 20.10 Anton Srholec – dokumentárny film

15.06. (sobota) 08.55 Božie domy s Vandalom

16.06. (nedeľa) 06.35 Božie domy s Vandalom R 11.15 Púť Ordinariátu OS a OZ SR na Studničku – Pozbu 13.30 Orientácie 19.35 Slovo 01.45 Slovo R

RÁDIO SLOVENSKO A REGINA

Nedeľa 08.05 Hosť nedeľného rána

09.06. (nedeľa) 09.05 Svätá omša

16.06. (nedeľa) 09.05 Svätá omša (Slovensko) / **Gréckokatolícka svätá liturgia z košickej katedrály;** slávi Pavol Bardzák (Regina)

23.06. (nedeľa) 09.05 Evanjelické služby Božie z Rejdovej

30.06. (nedeľa) 09.05 Služby Božie Kresťanskej reformovanej cirkvi v Košiciach

RÁDIO REGINA

Pondelok 17.05 Viera v živote

Utorok 10.05 Božie mlyny R (Východ) 20.00 Duchovné horizonty R

Sobota 05.00 Ekuména vo svete 18.15 Ekuména vo svete R

Nedeľa 06.05 Rádio Vaticana 06.15 Božie mlyny (Východ) 17.05 Duchovné horizonty 17.50 Rádio Vaticana R

RÁDIO DEVÍN

Nedeľa 07.00 Krajina duše 07.30 Musica sacra

Zmena programu vyhradená

MARTINA JOKELOVÁ-ŤUCHOVÁ: *S JEŽIŠOM V SRDCI*

KNIHA ■ Dobre a hravo sa pripraviť na prvé sväté prijímanie a nezabudnúť na tento významný deň pomôže deťom i rodičom knižka skúsenej autorky a matky šiestich detí. Praktická publikácia s ilustráciami akademického maliara Juraja Martišku ponúka podnety na prvú sviatosť zmierenia i hravý katechizmus. Súčasťou je skladačka s priebehom spovede, kartička s modlitbou pred svätým prijímaním a po ňom, na ktorej je voľný priestor pre vlastnú modlitbu. Medzi prílohami nájdu malí čitatelia a ich rodičia aj farebné označovače na poháre hostí a menovky, ktorými môžu vyzdobiť slávnostný stôl. Do knihy si môžu nalepiť fotografie alebo zapísať želania najbližších. (Martina Grochálová)

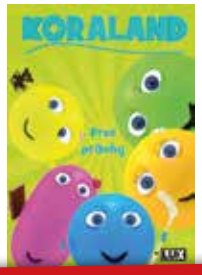

KORALAND

FILM ■ Zoznámte sa s Koralandom. Krajinou plnou pestrofarebných domčekov a zelených lúk. Hlavnými hrdinami v tejto animovanej sérii je rodinka piatich korálikov. Zásadový ocko Loi, rozvážna maminka Maty, malá a občas ľútostivá dcérka Mima, veselý syn Kori a nevlastná, no veľmi praktická dcéra Alia.

V jednotlivých častiach spolu s korálikmi spoznáte nielen ich minulosť, ale aj zážitky a problémy zo súčasnosti. Dozviete sa, aké pravidlá sú v živote dôležité, akú radosť môže priniesť vernosť priateľovi a mnoho iného... Prežite s nimi veselé dobrodružstvá aj každodenné prežívanie viery a lásky v domácom prostredí. (Natália Žibeková)

MIRO JILO: *HROCH*

HUDBA ■ Pesničkár Miro Jilo na slovenskej scéne prezentuje nový vietor v detskej, či skôr rodinnej tvorbe. Príbeh pesničkára Mira Jila (Miroslava Šmilňáka) sprevádza gitara vždy a všade. Bola s ním pri práci s deťmi v polepšovni, brával ju do centra pre ľudí bez domova v škótskom Glasgowe, ale aj do osád na východnom Slovensku. Nezaobišiel sa bez nej ani pri vyučovaní predmetu muzikoterapia na Pedagogickej fakulte UK v Bratislave. Je autorom vyše stovky piesní. So skupinou Metelica vydal tri albumy, ďalšie dva ponúkol ako sólový umelec a autorsky sa podieľal aj na pesničkách populárneho detského projektu *Fíha tralala*. (Kumran.sk)

Pomôcky: Aka, Ady, Oron, Teša	Malá os	1	Odstránila poruchu	Vyznamenanie	Chemická značka hliníka	Autor: Vladimír Komanický	Západoslovenské mesto	Plán	3	Trám, po česky
Zverník, zastarale						Cestná stavba				
Sypké nechal padať						Zvlášť / Označenie múky				
Bodná zbraň					Nesením odlož / Značka tyčiniek					
Ázijské slovo úcty				Ženské meno / Maďarský básnik						
CLOVO	Polievka / Pálenka z ryže					Kód Avalon Airport / Portugalská hora				Latinský pozdrav
Kyselina, po latinsky							Anna, po domácky / Africký vták			
Rallye					Keď / Post meridiem			Okresný výbor / Senior		
Názov krídla				Pokorne pýtajme / Prací prášok						
Aký			Milenec / Podopri						2	Organická zlúčenina
CLOVO	Haň	Plúž / Obč.združ. Radosť			Zaodeje / No					
Ponárajú do vody						Ruské jazero / Citoslovce bolesti				
4							Jeden z Vlkolínskych			
Dolej							Cieľ, po česky			

LEKÁREŇ
sv. Kozmu a Damiána
PREŠOV, Hlavná 1

Y	P	T	Á	L	A	Š	O	S	T	A	V	Y	K	Y	O	O
A	T	S	Y	C	R	A	V	T	I	P	A	A	V	T	D	B
K	V	K	Y	S	A	K	Ž	N	K	R	V	O	D	E	Y	S
T	L	S	A	A	P	A	Í	S	E	A	R	CH	V	B	N	A
A	E	L	H	F	V	L	D	T	T	C	V	Y	L	O	CH	H
Š	V	I	Á	DZ	I	T	O	S	E	O	A	A	V	I	L	O
Y	N	A	Š	E	R	P	O	Ž	E	H	N	A	N	I	E	S
K	V	Č	L	A	O	Z	E	K	P	L	L	Y	N	Ú	P	B
A	R	I	S	H	L	B	O	T	A	A	E	A	Ž	O	I	O
B	T	A	O	O	O	A	Y	P	S	S	E	N	L	B	D	T
A	H	D	B	L	N	R	S	I	R	U	P	O	I	R	L	S
T	A	A	A	Y	A	U	A	Y	N	É	K	L	A	D	O	E
N	Y	V	O	N	S	O	I	L	E	K	A	Z	I	V	E	C

Legenda: ALIBI, ALKÉNY, ALKYL, BEŽEC, CESTO, CYSTA, ELITA, FAKTY, HLAVA, HLINA, HNEVY, HORAL, CHLIEB, KAZIVEC, KNIHA, KOTVA, KRABY, KYSAK, LAPSUS, LEPIDLO, LÍNIA, OBETY, OBSAH, ODEVY, ODRAZ, OHLAS, OLIVA, OSNOVY, PITVA, POHODA, POTER, POŽEHNANIE, SALAŠ, SALVY, SELENID, SIRUP, SLIAČ, SLOVO, SPOLOK, STAVY, STEPI, STONY, ŠAKAL, ŠALÁT, ŠATKA, TABAK, TEHLA, TIKET, TRASA, TYRAN, ÚNAVA, VALASI, VIOLA, ZLOBA, ZOSTAVA.

Tajničku osemsmerovky tvorí 28 nevyškrtaných písmen.

Autor: Marek Pataky; **Výherca:** Anna Nováková z Hniezdneho

Správne riešenia z čísla 9: Krížovka: By oko celý Boží svet v ňom uzrelo. Osemsmerovka: Milosrdenstvo je cesta spojenia Krista s človekom.

Riešenia zasielajte na adresu:
SLOVO, Hlavná 3, 080 01 Prešov
alebo inzercia@casopisslovo.sk.

5%
ZĽAVA
LEKÁREŇ
sv. Kozmu a Damiána

GRÉCKOKATOLÍCKA CIRKEV, FARNOSŤ LEVOČA

VÁS POZÝVA NA

ODPUSTOVÚ SLÁVNOSŤ

Uloženia rúcha Presvätej Bohorodičky

Levoča 2., 6. a 7. júl 2019

02.07.2019 utorok

Mariánska hora v Levoči

13.00 svätá liturgia (na poľnom oltári po cirkevnoslovansky)
slávi vladyka Milan Chautur, košický eparcha

06.07.2019 sobota

Mariánska hora v Levoči

15.30 svätá liturgia v kaplnke (po cirkevnoslovansky)

20.30 svätá liturgia
(na poľnom oltári v slovenskom jazyku)
sväté prijímanie pri kaplnke, myrovanie
slávi jeromonach Jonáš Maxim,
predstavený Kláštora
svätého archanjela Michala vo Ľvove

Gréckokatolícky chrám – sídlisko Západ

16.30 posvätenie vody
17.00 Veľká večereň (po cirkevnoslovansky)
18.00 svätá liturgia (po cirkevnoslovansky)

07.07.2019 nedeľa

Mariánska hora v Levoči

07.00 svätá liturgia
(na poľnom oltári v slovenskom jazyku)
sväté prijímanie pri kaplnke, myrovanie
slávi otec Pavol Dancák,
vedúci katedry filozofie a religionistiky GTF PU

10.00 slávnostná svätá omša (na poľnom oltári)
sväté prijímanie pri kaplnke, myrovanie
slávi J. Em. kardinál Stanislav Rylko,
arcikňaz baziliky Santa Maria Maggiore

Gréckokatolícky chrám – sídlisko Západ

08.30 svätá liturgia (v slovenskom jazyku)
Moleben k Presvätej Bohorodičke, myrovanie
slávi otec Jaroslav Matoľák,
popradský protopresbyter

Gorazdov Močenok 2019

XXVII. ročník Celonárodného festivalu kresťanského divadla

Obec Močenok a spoluorganizátori Občianske združenie KREDIV a RKFÚ Močenok organizujú 27. ročník Celonárodného festivalu kresťanského divadla Gorazdov Močenok 2019.

Podujatie sa uskutoční 21. – 28. júla 2019 v Močenku.

Súčasťou festivalu budú:

tvorivé divadelné dielne, ktoré budú viesť profesionálni slovenskí lektori;

viaceré sprievodné aktivity ako semináre, workshopy, diskusie, púte, rozbory súťažných divadiel a duchovný program.

Podrobný program bude zverejnený na www.krediv.sk a vždy aktuálne info aj na facebook.com/GorazdovMocenok.

Neváhajte pozvať kamaráta, kamarátku, spolužiaka, spolužiačku, študentov, mladé rodiny, milovníkov ochotníckeho umenia a priateľov!

Tešíme sa na spoločné stretnutie.

Organizátori:

Projekt finančne podporili:

fond na podporu umenia

Nitriansky samosprávny kraj.

PÚTNICKÉ MIESTA GRÉCKOKATOLÍCKEJ CIRKVI NA SLOVENSKU

Ľutina, bazilikalutina.sk, 051/459 62 31
Bazilika: každodenná svätá liturgia (10.00 h)
09.06. **Modlitby so službou oslobodenia a uzdravenia:** chvály, svätá liturgia, eucharistická pobožnosť (16.00 h)
16.06. **Kňazské vysviacky**
29.06. **Púť rodín a stretnutie vladyku Jána Babjaka s deťmi Prešovskej archieparchie** (10.00 h)

Michalovce, bazilikaredemptoristi.sk, 0902 275 145
25.06. **Modlitby pri relikviách bl. Metoda:** Moleben k bl. Metodovi (09.00 h), svätá liturgia s modlitbami za uzdravenie (09.30 h); Moleben k bl. Metodovi (17.00 h), svätá liturgia s modlitbami za uzdravenie (18.00 h)
26.06. **Sviatok sv. Petra a Pavla:** svätá liturgia s možnosťou získania plnomocných odpustkov (18.00 h)

Klokočov, klokocovgrkat.sk, 0911 105 908
14.06. **Modlitby za uzdravenie a oslobodenie:** hosť Myrna Nazzourová
16.06. **Večeradlo MKH** (16.30 h)
19.06. **Modlitby za uzdravenie a oslobodenie** (17.30 h)
23.06. **Svätá liturgia s Akatistom požehnania rodín** (10.30 h)

Litmanová, horazvir.sk, 0903 982 828
16.06. **Koinonia Ján Krstiteľ:** Modlitby za uzdravenie
07.07. **Fatimská sobota** (10.30 h)

CENTRUM PRE RODINU ZLATÁ BAŇA – SIGORD

centrumsigord.sk, 0903 983 316 – 7
07. – 09.06. **Kurz Rút**
21. – 23.06. **Kurz Filip**
02. – 07.07. **Prázdninový týždenný pobyt pre rodiny s deťmi.** Pozývame vás prežiť týždeň v Centre pre rodinu na Sigorde, v spoločenstve ďalších rodín. V rámci programu prázdninového týždňa sme pre vás pripravili program naplnený zábavou a rôznymi voľnočasovými aktivitami, tvorivé dielne, výlet do prírody, spoločenské hry a ďalšie aktivity nielen pre deti. Taktiež je pripravený čas rodinnej modlitby, duchovného slova či filmové večery a iné aktivity.
15. – 20.07. **Škola Otcovo srdce.** Z Božej dobroty môžeme nazývať nekonečného Boha Otcom. Diabol chce urobiť všetko možné, aby sa otcovstvo v živote človeka degradovalo, a preto na túto inštanciu útočí. Tieto stretnutia slúžia na obnovu a posilnenie vzťahu k Otcovi, a ponúkajú autentické, intímne poznanie Boha a jeho lásky k nám. Bližšie informácie: centrum.rodina@gmail.com.

RÓMSKA MISIA

romskamisia.sk, savore.sk, 0915 951 081
Nedeľná svätá liturgia v centrách: Jastrabie nad Topľou (sobota, 18.00 h), Čičava (08.00 h), Jakubany (09.30 h), Soľ (09.30 h), Malcov (10.00 h), Hlinné (11.30 h)
07. – 08.06. **Tábor pre chlapcov:** Čičava
14. – 16.06. **Radcovská škola:** Čičava

KOINONIA JÁN KRSTITEĽ

koinoniapo.sk,
fcb: koinonia ján krstiteľ prešov
Komunitný dom Záborské
08.06. **Seminár o Svätom Duchu**
09.06. **Slávenie Turíc** (09.30 h)
12.06. **Večerné chvály** (18.00 h)
19.03. **Večer mladých** (17.30 h)
26.06. **Biblický večer** (18.00 h)